

FACULTAT D'EDUCACIÓ I PSICOLOGIA

PRESONS INNECESSÀRIES

Vulneració de drets humans en els centres d'internament
d'estrangers

Treball realitzat per: Idrissia Ousrout Zouaghi

Tutor: David Alegre Lorenz

Treball de Fi de Grau

Grau en Treball Social

5 de juny de 2020

“Mucha gente cree que venimos aquí por gusto, porque sabemos nadar, nos gusta la aventura, saltar vallas y correr... No es así. En África tenemos infinitas dificultades que nos obligan a venir aquí... Guerra, hambre, persecuciones políticas”. “Llegas aquí, saben cuál es tu situación, cuál es el motivo por el que lo has dejado todo, lo has arriesgado todo, y en lugar de acogerte te devuelven “en caliente” o te meten en un sitio tratándote como si fueses un animal”.

(Alhagie Yerro)

Índex

1.	Introducció.....	3
2.	Justificació, metodologia i objectius del TFG	3
3.	Marc teòric.....	5
3.1	Immigració a Espanya	5
3.2	Els Centres d'Internament d'Estrangers a Espanya.....	7
3.2.1	Origen	8
3.2.2	CIE de la Zona Franca	10
3.2.3	L'internament	12
3.2.4	Procediment	13
3.2.5	Expulsió del CIE	13
3.3	Legislació.....	14
3.3.1	Drets dels interns	16
3.3.2	Deures dels interns.....	17
4.	Vulneració de drets	18
4.1	La vida als CIEs: Testimonis reals	18
4.2	Condicions de vida dels interns.....	22
5.	El rol del treballador/a social	26
6.	Conclusions	28
7.	Referències	32
7.1	Bibliografia	32
7.2	Legislació.....	34
8.	Annexos.....	36

1. Introducció

El present escrit tracte sobre la vulneració dels drets de les persones retingudes en els centres d'internament d'estrangers (CIEs). En els últims anys l'estat espanyol ha rebut a moltes persones en situació regular procedents d'altres països, ja sigui per contractes de treball, reagrupació familiar o per visat (turista, estudiant...). Però a més, també han arribat col·lectius sense els permisos necessaris per poder establir una residència a l'estat espanyol. En el moment que aquestes persones resideixen de forma irregular en el país, existeix la possibilitat que siguin detingudes pels agents de les forces de seguretat i com a conseqüència acabin deportades al seu país de procedència. No obstant això, prèviament són portades al centre d'internament d'estrangers (CIE).

Aquest Treball de Fi de Grau (TFG) es centrarà en el procés que es duu a terme des del moment que les autoritats detenen a la persona fins que aquesta és internada i surt del CIE, fonamentalment per demostrar com es vulneren els seus drets. El fet de no disposar de la documentació necessària fa que l'estat els privi de la seva llibertat amb l'ingrés en un CIE, i no només això, sinó que un cop allà dins es vulneren els seus drets i no es respecta el dret a la dignitat. Per això el paper dels treballadors/es socials en aquesta problemàtica és molt important, atès que una de les nostres tasques com a professionals és vetllar pels drets de les persones vulnerables. En aquest sentit hem de fer front a aquestes injustícies i visualitzar-les per poder garantir un canvi social i de consciència davant aquestes realitats, a més de promoure el benestar dels interns. Així doncs, aquest TFG també plantejarà algunes propostes en aquest sentit.

2. Justificació, metodologia i objectius del TFG

L'elecció del tema de treball no ha estat difícil, ja que tenia clar que volia realitzar quelcom relacionat amb la immigració i amb les injustícies que pateixen les persones que realitzen un procés migratori a l'estat espanyol, però no sabia com enfocar-les. A mesura que he anat avançant en la carrera m'he adonat que tinc un interès respecte a l'àmbit en qüestió, tant a nivell acadèmic com personal. Al cap i a la fi també he hagut de passar un procés similar al que experimenta el col·lectiu sobre el qual vull tractar: arribar a un país nou, patir certes formes d'assetjament i marginació, aprendre un nou idioma, entendre una nova forma de fer, etc. Tot i així, el meu treball es centra en les persones en situació irregular, ja que sovint he pogut observar que pateixen agressions racistes i pel fet de no tenir documentació no poden denunciar-ho.

La metodologia emprada en l'elaboració d'aquest TFG està dividida en dues parts:

- Marc teòric, que desenvoluparé a partir d'una recerca bibliogràfica
- Part pràctica, que realitzaré a partir del contacte amb professionals i testimonis afectats.

En primer lloc, en el marc teòric exposarem com ha evolucionat la immigració a l'estat espanyol en els últims vint anys, ja que és quan hi ha hagut un increment elevat d'aquesta. Seguidament explicarem què són els CIEs a Espanya. A més, en aquest apartat analitzarem el funcionament intern d'aquesta institució. També explicarem les causes que porten a una persona a ser interna i quant de temps està en aquesta situació, abordant els diferents processos d'expulsió. En el marc teòric esmentarem la legislació i quins drets tenen legalment les persones internes, tenint sempre present la llei d'estrangeria.

A la segona part del TFG explicarem tres casos de persones que han estat internades, dos de les quals finalment no han sigut expulsades i una que malauradament acabaria suïcidant-se. Seguidament, exposarem les condicions per les quals passen els interns i farem una anàlisi de quins dels seus drets es vulneren. I a més, també ens hem posat en contacte amb diferents professionals que estan relacionats amb la immigració i els CIEs, com ara activistes, professionals d'associacions que estan en contra dels CIEs i que vetllen per les persones afectades.

El principal objectiu del TFG és esbrinar si es vulneren els drets humans de les persones internes en els CIEs i de quina manera es fa. A més de veure si es donen aquestes situacions, m'agradaria contribuir amb aquest treball a fer visible aquest problema, i si és possible denunciar-lo. Ara bé, després de plantejar-nos aquests objectius també ens preocupen altres qüestions específiques que abordarem aquí:

1. Analitzar les repercussions psicològiques i socials del procés sobre els interns, basant-me en la seva pròpia visió de l'experiència.
2. Analitzar el paper dels treballadors social i treballadores socials als CIEs

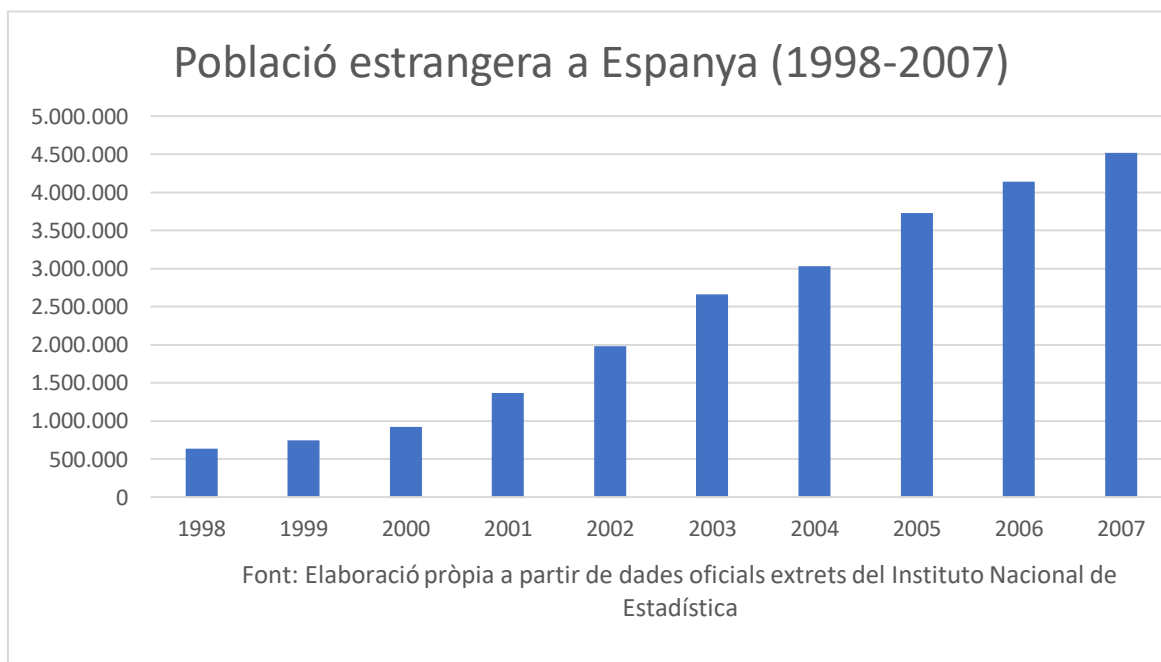
3. Marc teòric

En el present apartat exposarem tres conceptes, en un principi parlarem de com ha evolucionat la immigració en els últims anys, seguidament ens enfocarem en el CIE i el seu funcionament i per acabar exposarem la legislació referent als CIE.

3.1 Immigració a Espanya

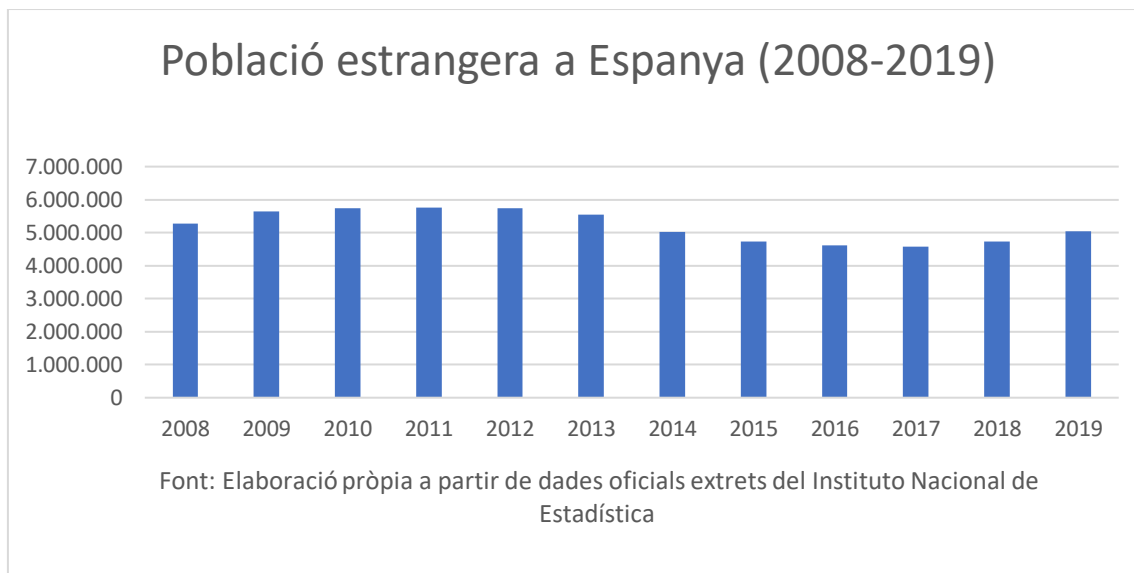
En el nostre barri, a l'escola, al supermercat, a la plaça del poble estem envoltats de diverses nacionalitats i cultures que avui en dia ens han aportat riquesa i coneixement a la societat espanyola.

En les dues últimes dècades, la nova fase d'expansió mundial del capitalisme ha provocat que la immigració s'hagi convertit en un fenomen generalitzat i massiu a conseqüència de la desigualtat en el desenvolupament i la pobresa endèmica en àmplies regions del món (Asensi, 2002). Aquest fet també ha afectat Espanya, que s'ha convertit en un destí important pels immigrants que provenen del Nord d'Àfrica, del continent americà, de l'Est d'Europa i d'altres parts del món. L'Institut Nacional d'Estadística (INE) posa de manifest el creixement de la població estrangera a l'estat espanyol: l'any 1998 hi havia aproximament unes 500.000 persones en situació regular, que passaren a ser més de 4,5 milions de persones l'any 2007. Dit d'una altra manera, en només deu anys van passar de representar poc més de l'1,5% de la població d'Espanya a gairebé el 10%.

No obstant això, en iniciar-se la crisi el 2008 aquest flux d'entrades va baixar, tot i que durant 2008 i 2009 va seguir arribant molta gent comparat amb la realitat de dècades precedents. Va ser el 2010 quan la tendència migratòria va deixar de créixer, començant a disminuir els anys següents

fins al 2017. A més, Casas (1997) assenyala que la crisi també ha afectat el nombre d'estrangers que opta per venir a Espanya, tot i que, sovint l'estat espanyol només és una zona de pas per accedir a altres països europeus (especialment França i Alemanya); de mica en mica, però, esdevindrà destí final dels immigrants, per la inaccessibilitat dels països amb més tradició d'immigració no europea. De 2018 fins a l'actualitat sembla que ha començat a augmentar de nou, encara que el perfil de l'immigrat ha canviat.

Aquesta xifra li hem de sumar immigrants indocumentats, persones dels orígens més diversos i amb les trajectòries més variades que comparteixen el tret comú de la manca de permisos per a fer una vida com la de qualsevol altre ciutadà, podríem estar parlant de milers de persones (Fernández i Gaya, 2005).

Tenim dos tipus de persones que es troben en situació irregular a l'estat espanyol. D'una banda, estan les persones que ja residien al país legalment però que no han pogut renovar la seva residència per diferents motius (la falta d'un contracte de treball, l'expiració del visat, per retirada de documentació, etc.). D'altra banda, trobem les persones que han arribat al territori il·legalment (pastera, sota un camió, saltant la tanca fronterera, etc.). Podríem estar parlant de centenars de persones, és molt difícil calcular el nombre d'irregulars: segons les estadístiques de la delegació del Govern, el desembre de 2003 a Espanya hi havia 619.598 estrangers amb targeta sanitària (encara que les persones no disposin d'una documentació regular poden accedir a la targeta sanitària i al padró) (Aja i Díez, 2005: 262). Segons el Ministeri d'Interior, l'any 2018 el nombre total d'entrades irregulars d'immigrants en el territori espanyol va ser de 64.298, un augment del 131% respecte al 2017, quan havien entrat 28.562 i, a l'any 2016, quan ho van fer 14.588 persones.

Tal com ens exposa Fernández i Gaya (2005), la vida dels protagonistes d'aquest treball es desenvolupa de dues maneres, segons si estan en l'àmbit públic o en l'àmbit privat. Quan estan en

un espai públic intentat no fer-se molt visibles, no poden reclamar els seus drets, com per exemple tenir un habitatge en propietat, un treball o accedir a un permís de conducció, ni tan sols poden posar-se malalts (el tema de la sanitat està resolt i tenen el dret de fer ús de les urgències) o viatjar, ja que ningú els hi assegura que podran tornar a Espanya. El fet de reclamar aquests drets implica posar al descobert la seva identitat. És més, sempre tenen la por de ser deportats, atès que si un agent de la policia els hi reclama els permisos, poden acabar internats en el CIE. Així doncs, no poden fer vida normal com podria fer qualsevol altra persona, tot i que cal destacar el dret a l'empadronament, cosa que permet l'accés als Serveis Socials Municipals. En qualsevol cas, quan es troben dins l'àmbit privat és totalment diferent, per això Fernández i Gaya afegeixen el següent:

A l'espai privat, viuen una quotidianitat on els papers no tenen cap rellevància; ningú no els demana papers, ni permisos, ni visats, ni autoritzacions de cap mena per fer-se amics, per compartir un sopar o una copa. Els anomenats sense papers celebren l'aniversari el mateix dia que sempre, van al cinema, els encanta anar a la platja i prendre el sol, passen fred a l'hivern i se'n queixen amb un somriure (2005: 26).

El fet de no poder fer una "vida normal" en l'espai públic a vegades els hi pot provocar angoixa, un estat apàtic, i fins tot, poden arribar a desenvolupar malalties a causa de la preocupació i l'estrès. A tot això també li hem de sumar que hi ha persones que se n'aprofiten de la seva situació de vulnerabilitat, tenint en compte que poden patir racisme o estafes i no poden denunciar per por a ser deportats o acabar en un CIE.

3.2 Els Centres d'Internament d'Estrangers a Espanya

Tots els ciutadans de l'estat espanyol tenen el dret fonamental a la circulació i la llibertat de moviment, com recullen els articles 17¹ i 19² de la Constitució espanyola. De fet, les mesures

---

¹ **Artículo 17 de la Constitución Española:**

1. Toda persona tiene derecho a la libertad y a la seguridad. Nadie puede ser privado de su libertad, sino con la observancia de lo establecido en este artículo y en los casos y en la forma previstos en la ley.

2. La detención preventiva no podrá durar más del tiempo estrictamente necesario para la realización de las averiguaciones tendentes al esclarecimiento de los hechos, y, en todo caso, en el plazo máximo de setenta y dos horas, el detenido deberá ser puesto en libertad o a disposición de la autoridad judicial.

3. Toda persona detenida debe ser informada de forma inmediata, y de modo que le sea comprensible, de sus derechos y de las razones de su detención, no pudiendo ser obligada a declarar. Se garantiza la asistencia de abogado al detenido en las diligencias policiales y judiciales, en los términos que la ley establezca.

4. La ley regulará un procedimiento de «habeas corpus» para producir la inmediata puesta a disposición judicial de toda persona detenida ilegalmente. Asimismo, por ley se determinará el plazo máximo de duración de la prisión provisional.

² **Artículo 19 de la Constitución Española:**

Los españoles tienen derecho a elegir libremente su residencia y a circular por el territorio nacional. Asimismo, tienen derecho a entrar y salir libremente de España en los términos que la ley establezca. Este derecho no podrá ser limitado por motivos políticos o ideológicos.

restrictives de la llibertat són costoses, i per tant s'ha de justificar la seva necessitat. Algunes d'aquestes són les prohibicions de comunicació o l'obligació de presentar-se periòdicament davant una autoritat mentre algú és investigat judicialment. Però més greus i més delicades són les mesures privatives de llibertat (Ordóñez, 2018). En aquest sentit, després de consultar-ho a la informació proveïda pel Defensor del Pueblo³, trobem que hi ha tres tipus de privació de llibertat:

- De curta durada, màxim 72 h: detenció a comissaries i a les sales aeroportuàries de trànsit.
- De mitjana durada: màxim 60 dies, per exemple els CIEs.
- De llarga durada: internament a la presó, pot arribar fins als quaranta anys de durada per alguns delictes i circumstàncies.

En el present TFG ens fixarem en el segon tipus, de mitjana durada, és on s'inclouen els CIEs. Tal com ens diu l'advocat José Javier Ordóñez, l'internament només es pot acordar com a mesura cautelar, de forma preventiva. Això significa dues coses:

1. Que és temporal i ha de durar el temps just i imprescindible per servir a la finalitat que persegueix. Això vol dir, que en el moment en què la fi que pretén de l'internament esdevingui impossible o irrealitzable per qualsevol raó, la mesura cautelar ha de parar. És a dir, que un internament ha de durar com a màxim 60 dies, però pot acordar-se per períodes menors (25, 30, 40 dies, etc.) si es considera que és el necessari i imprescindible per dur a terme la finalitat.
2. Que no és una sanció en si mateixa, sinó que l'internament és mitjà per assegurar un altre fi diferent: el compliment d'una sanció (una expulsió o una devolució).

En realitat, als CIEs els immigrants estan retinguts perquè han comès una falta administrativa (no tenir permís), no un delictes. Per això l'Observatori de Drets Humans de la Universitat de Barcelona (2003) afirma que és una mesura inconstitucional, ja que “es detenen persones pel que són i no pel que han fet”.

3.2.1 Origen

Ríos Martín (2017), exposa que els CIEs són estructures arquitectòniques de caràcter carcerari, encara que la normativa no els atribueix aquesta qualitat. Són espais tancats, vídeo-vigilats, enreixats, amb cel·les col·lectives, d'aïllament i contencions, i a més a més amb separació absoluta entre homes i dones.

Com ens explica Pablo Sainz (2019), els seus orígens daten dels anys vuitanta, quan hi va haver un increment d'immigració protagonitzat per persones a la recerca d'unes condicions millors de vida. Moltes d'elles van arribar de manera irregular al país, i el fet que no disposessin d'una

---

³ https://www.defensordelpueblo.es/wp-content/uploads/2017/04/Informe_Anual_MNP_2016.pdf [consultat per darrera vegada el xx d'abril de 2020].

documentació per ser identificats suposava un problema de seguretat per a Espanya. Com que existia l'amenaça potencial que fossin delinqüents o gent perillosa els havien de tenir controlats i vigilats fins al moment que es realitzava l'expulsió al seu país d'origen. Així doncs, el juliol de 1985, amb Felipe González al capdavant del govern, es va aprovar per primera vegada en la democràcia espanyola una Llei d'estrangeria, article 26.2 de la Llei Orgànica 7/1985, d'1 de juliol, de drets i llibertats dels estrangers a Espanya (LO 7/1985). Aquell any, Espanya havia signat l'Acta d'entrada a la Unió Europea, i es va convertir en part de la seva frontera meridional, per tant la nova llei només podia ser interpretada com una imposició o condició per formar part del club europeu. En aquest sentit, l'article 60.2⁴ de la mateixa llei afirmava el següent sobre els CIEs:

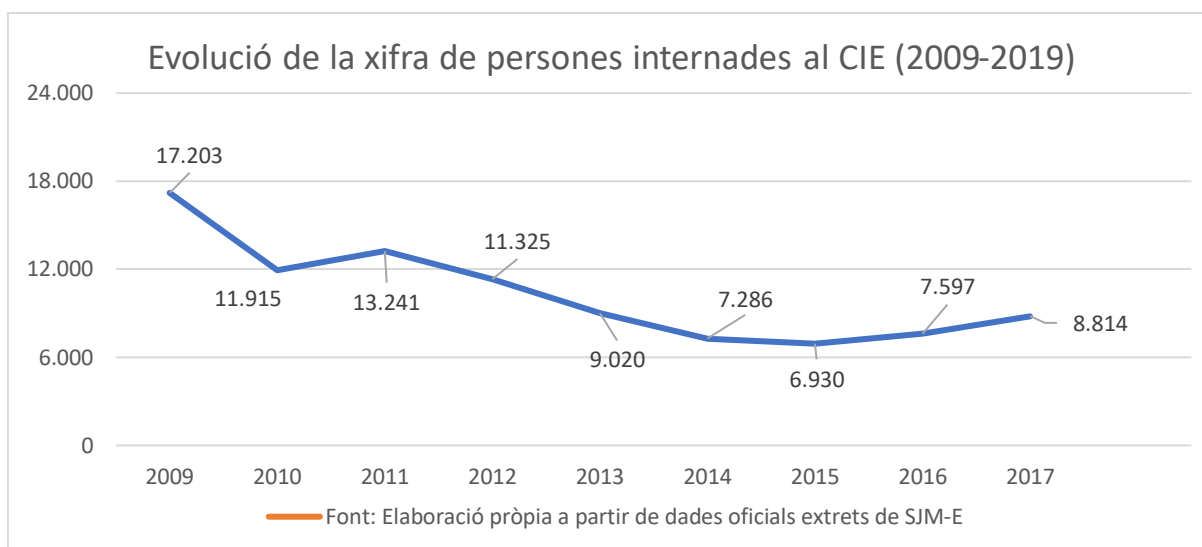
“Los lugares de internamiento para extranjeros no tendrán carácter penitenciario, y estarán dotados de servicios sociales, jurídicos, culturales y sanitarios. Los extranjeros internados estarán privados únicamente del derecho ambulatorio.”

Com afirma l'advocat de la Fundació Migratidium, José Javier Ordóñez (2014), la naturalesa jurídica dels centres i de l'internament com a tal és doble, ja que els primers no tenen caràcter penitenciari i la seva funció és essencialment preventiva i cautelar, amb la finalitat de garantir l'execució de l'expulsió. Una altra idea que cal destacar és que els CIEs són gestionats pel Ministeri d'Interior, l'organització i maneig estan a càrrec de la Direcció General de la Policia, els mateixos que decideixen qui és susceptible d'obtenir el permís de residència i qui pot ser expulsat.

Actualment a Espanya hi ha nou centres d'internament, sis a la península i tres a les Illes Canàries: Barcelona, Madrid, València, Múrcia, Màlaga, Algeciras, Las Palmas, Fuerteventura i Tenerife. En funció del flux migratori per mar, en determinades temporades s'han habilitat centres de detenció addicionals a la Comunitat Canària (Izuzquiza i Manzanedo, 2011). Sobre el trànsit de persones que experimenten, les últimes dades exposades pel Servicio Jesuita a Migrantes-España (A partir d'ara anomenarem SJM-E) indiquen que al llarg de 2018 va haver 7.855 persones internades: 7.676 homes i 179 dones. Aquestes provenien de 90 països diferents, però només 2.801 interns eren del Marroc i 2.511 d'Algèria. El 70,04% de les persones internes l'any 2018 era privada de la seva llibertat per l'entrada il·legal en pastera, i el 15,86% per l'estada irregular al país.

---

⁴ <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2000-544#a60>

3.2.2 CIE de la Zona Franca

Tal com ens relata l'associaci3 Tanquem els CIE (2014), el centre d'internament de Zona Franca va ser inaugurat l'agost del 2006, amb l'objectiu de substituir el centre de la Verneda de la mateixa comissaria, un soterrani sense llum natural amb unes condicions infrahumanes. Tenint en compte les den3ncies en contra d'aquest 3ltim, el de la Zona Franca es va presentar com una millora, disposant per exemple el tancament electromagn3tic dels espais comuns i de les cel·les. Actualment el centre t3 una capacitat per a 226 persones, cal destacar que dues de cada tres persones que passen per les seves instal·lacions s3n expulsades i l'estan3a mitjana oscil·la entre 30 i 40 dies. Ara b3, les autoritats a c3rrec estan treballant per agilitzar el proc3s i intentar que nom3s estiguin vint-i-un dies al centre. El nombre de policies per torn 3s de 5, tot i aix3 hi ha ocasions en qu3 augmenta, sobretot quan hi ha un nombre superior de persones a les instal·lacions, com ara quan venen als familiars, podent arribar als 7 i 8 policies.

❖ Dades

El 2018, en el centre de la Zona Franca van conuiuere diferents nacionalitats, entre elles trobem que el 3,21 % provenen de l'Europa de l'Est (Alb3nia, Ge3rgia, Romania), el 66,67% del Nord d'Africa (Alg3ria i Marroc), el 5,13% d'Am3rica Llatina (Col3mbia, Equador, Rep3blica Dominicana i Xile), el 17,31 % d'Africa Subsahariana (Camerun, Costa d'Ivori, G3mbia, Guinea, Mali, Mauritània, Senegal), el 3,85 d'Àsia (Índia, Pakistan), el 0,64 % de S3ria, el 0,64 3s ap3trida, i un 2,56 no se sap.

Les edats oscil·len entre 16 i 60 anys, tot i que 42 persones de 156 es declaren menors d'edat, quasi un ter3 del total. De fet, SJM-E 3s una xarxa que treballa per la defensa dels drets de les persones immigrants i el seu ple acc3s a la ciutadania, i quan detecten el cas d'un menor en el CIE intenten comprovar la seva minoria d'edat a partir de la documentaci3 de l'intern i tamb3 mitjan3ant els resultats de les proves m3diques de mesura 3ssia. Un cop comprovada l'edat del

noi/a ho declaren davant la fiscalia de menors. No obstant això, encara que aquests menors passant a estar sota tutela de les Comunitats Autònomes, en alguns casos acaben sent expulsats malgrat comptar amb documentació que acredita la seva edat.

Franja d'edat	Nº de persones
Menors de 18	42
De 18 a 25	32
De 26 a 30	19
De 31 a 35	14
De 36 a 40	6
De 41 a 50	13
De 51 a 60	4
N/S	23
Total	156

❖ Causes

L'article 53.1 de la Llei d'Estrangeria assenyala els següents com a motius per l'ingrés a un CIE:

“Encontrarse irregularmente en territorio español, por no haber obtenido la prórroga de estancia, carecer de autorización de residencia o tener caducada más de tres meses la mencionada autorización, y siempre que el interesado no hubiere solicitado la renovación de la misma en el plazo previsto reglamentariamente.”

El periodista Rodríguez (2018) exposa que la detenció d'immigrants s'inicia en les batudes policials per retenir-los i que aportin la documentació de la seva situació legal administrativa. Aquests controls es realitzen en llocs públics amb alta concentració d'estrangers: places, parcs, locutoris, estacions de metro, etc. També hi ha altres dues situacions que poden portar a una persona al CIE. D'una banda, estan les expulsions «penals», que afecten els immigrants que no resideixin legalment a Espanya i que són condemnats a una pena de presó inferior a 6 anys, situacions davant les quals el jutge procedeix generalment substituint la pena de privació de llibertat per l'expulsió. D'altra banda, també ingressen al CIE persones amb una ordre administrativa de devolució, és a dir, persones que ja han estat expulsades prèviament i que tenen l'entrada prohibida durant cinc anys però tot i això han tornat a entrar al país de manera il·legal. La fundació Migrastudium (2018) ha realitzat un estudi sobre les circumstàncies de la detenció que esmentarem tot seguit: A la sortida de la presó després de complir condemna, arran d'una denúncia penal citat a comissària, arribada en pastera. sol·licitud de documentació al metro, autobús o tren, sol·licitud de documentació en via pública detenció arran d'un operatiu policial i altres causes.

3.2.3 L'internament

El marc legal espanyol estableix que trobar-se al nostre país sense la corresponent autorització constitueix una infracció administrativa (no penal) que se sanciona amb una multa d'almenys 500 euros. Si concorre algun altre agreujant, per exemple, si l'estranger ha estat condemnat per un delictes sancionat amb pena privativa de llibertat superior a un any, tret que s'hagin cancel·lat els antecedents penals, aquesta es pot substituir per l'expulsió del territori espanyol (Cabrera, 2011).

Fernández Bessa (2016) ens explica que el cicle de la deportació consta de tres moments clau: la identificació i detenció policial de les persones immigrants en situació d'irregularitat; el seu internament dins el CIE; i la seva expulsió del territori espanyol. En aquest cas, són els cossos de seguretat els primers que tenen la potestat d'aplicar el control penal i migratori, seleccionant les persones que seran sotmeses a aquest cicle. A continuació explicarem tot el procés amb més deteniment:

Tal com dèiem en l'apartat anterior, la policia pot demanar en qualsevol moment els documents a un individu. En el cas que no els tingui, el portaran a la comissaria, i si no disposa d'un advocat, se li adjudica un d'ofici perquè l'ajudi i li expliqui que s'ha iniciat l'expedient sancionador. Tot plegat es fa d'acord amb l'article 11 de la Llei Orgànica 1/1992, que obliga l'estranger a disposar de documents acreditatius de la seva identitat i estatut jurídic, i a l'article 20 d'aquesta mateixa llei, que permet el trasllat a la comissaria de policia per procedir a la seva identificació en els casos en què no sigui possible fer-ho d'una altra manera. El màxim temps que pot estar una persona sense documentació és de 72 hores. Per tant, esgotat aquest termini hi ha dues possibilitats: ingressar al CIE o quedar en llibertat.

La Policia és qui pren la decisió sobre què fer amb la persona indocumentada, depenent de les al·legacions que faci l'advocat. Ells són qui decideixen si sancionar amb una multa o posar en marxa el procés d'expulsió, quelcom que es fa normalment en els casos més greus, ja que si l'afectat no té antecedents, és probable que quedi en llibertat. En qualsevol cas, si la policia pren la decisió de l'expulsió, ho ha de comunicar a un jutge, i aquest és qui pren la decisió d'internar a la persona en qüestió al CIE o no, disposant de 72 hores per decidir. Ara bé, abans d'efectuar la comunicació amb el jutge d'instruccions el cos policial ha de comprovar que queden places al CIE; en el cas que no quedin places la policia el deixarà en llibertat (Pueblos Unidos, 2012).

Per poder explicar el procés d'internament d'una persona indocumentada, Migreurop ens va facilitar recursos escrits pel director del CIE de la Zona Franca, qui afirma que quan hi ha un problema de places vacants es prioritza l'opció per aquelles persones que venen per causa penal per sobre d'aquelles que venen per una simple infracció administrativa d'estrangeria. No és així en els casos de pasteres, on les persones detingudes són ingressades directament, encara que no tingui causa penal.

3.2.4 Procediment

1. En el moment que s'entrega la persona indocumentada al centre, el cos policial (Policia Nacional o els Mossos d'Esquadra) inicia una fitxa. Per obligació, abans d'entrar al centre s'hauria de realitzar una inspecció ocular de l'estat físic de la persona, per veure si presenta signes de violència, tot i que el director al·lega que no sempre es fa.
2. Un cop feta la identificació de la persona interna, durant l'ingrés se li entrega una còpia de les normes bàsiques del règim intern i dels drets i deures, traduïts al rus, al portuguès i l'àrab, però si la persona no domina cap d'aquests idiomes, es recorre a una empresa privada externa, tot i que a vegades són els altres interns qui fan d'intèrprets.
3. Seguidament, durant el procediment ordinari es realitza una exploració sense despollar a la persona, i també es confisquen les pertinences no permeses dins del centre, com ara el telèfon mòbil (hi ha aquesta normativa perquè els interns no pengin fotos o vídeos de les instal·lacions del CIE). També se'ls ofereix la possibilitat de dipositar en unes caixes quantitats de diners i objectes de valor, tenint la possibilitat d'accedir a aquests objectes i al telèfon mòbil si ho sol·liciten als funcionaris.
4. Un cop fet tot això, un metge subcontractat pel ministre d'Interior realitza un primer reconeixement bàsic en el qual es valora l'estat físic de la persona, i en el cas de patir alguna malaltia crònica es realitza el tractament necessari.
5. Per últim, no es fa una classificació inicial dels interns pel seu cas penal o administratiu, sinó que se sol agrupar per nacionalitat/ètnia en els diferents mòduls segons la preferència dels mateixos interns.

3.2.5 Expulsió del CIE

Un cop que la persona en situació irregular és ingressada al CIE hi ha dues sortides: per una banda, pot sol·licitar el retorn al seu país de procedència, tenint en compte que només acaben expulsats aquells que han comès una infracció molt greu; d'altra banda, és probable que acabi recuperant la seva llibertat.

Segons l'estudi CIDOB, abans de realitzar l'expulsió del país es contacta amb el seu consolat, que ha de dur a terme el reconeixement de l'individu com a connacional. Es tracta d'un procediment que es pot dur a terme amb els països que han signat amb l'estat espanyol l'Acord de Readmissió establert per la Unió Europea, segons el qual "Cada país que hagi signat ha de readmetre al seu territori, sense cap formalitat prèvia, a tota persona que tingui la nacionalitat i es trobi en situació il·legal en un altre país o hagi travessat les seves fronteres il·legalment".

En el cas de les persones expulsades s'estableix el mitjà de transport i la data de la devolució, que sovint l'intern no sap fins al dia de l'expulsió. La policia de migració és l'encarregada de traslladar-lo fins al punt de partida (aeroport, port, estació, etc.) perquè seguidament pugui arribar el seu

destí. Sovint no són deportats al seu lloc d'origen, sinó a altres indrets dins del mateix país que poden estar més o menys distants, i ells mateixos s'han de buscar els mitjans necessaris per arribar fins a la seva residència. El fet que ells no saben amb antelació el dia de la deportació també comporta que no puguin avisar als seus familiars perquè els vinguin a buscar.

Adrián Vives, portaveu de la Campanya pel Tancament dels CIE a València ens comenta durant l'entrevista, que els immigrants que són deixats en llibertat es troben en una situació de gran vulnerabilitat, no poden treballar ni residir en el territori de forma regular, per la qual cosa s'exposen a l'explotació laboral i a la persecució policial. A més a més, en Miguel Ángel, coordinador general del partit Por un Mundo Más Justo, afegeix el futur que els espera és el mateix que tenien abans d'entrar en el CIE. Però amb un plus de por afegit. Són persones que ja sap que és un CIE, que és que et priven de la teva llibertat i això genera condicions emocionals molt difícils.

D'una banda, l'article 62.3 de la Llei d'Estrangeria senyala:

“Las personas que no han podido ser expulsadas por motivos jurídicos o por otras consideraciones deberán ser puestas en libertad”, sense especificar l'estatus legal de la persona un cop alliberada.

D'altra banda, l'article 58 de la mateixa llei exposa:

“La expulsión conllevará, en todo caso, la extinción de cualquier autorización para permanecer legalmente en España, así como el archivo de cualquier procedimiento que tuviera por objeto la autorización para residir o trabajar en España del extranjero expulsado”.

Així doncs, els immigrants que es troben en aquesta situació romandran sota aquesta condició d'alegalitat fins que prescrigui l'ordre d'expulsió que pesa en contra seva, que segons l'article 121 del Reglament de la Llei d'Estrangeria és proporcional al temps de prohibició d'entrada al país, i que en general fluctua de tres a cinc anys, i deu anys per a casos excepcionals (CIDOB, 2012).

3.3 Legislació

La primera regulació legislativa dels drets dels estrangers es va dur a terme amb la Llei Orgànica 7/1985, de l'1 de juliol, sobre els drets i llibertats dels estrangers a Espanya. En el moment que es va aprovar hi havia un nombre reduït d'immigrants a Espanya, ja que el país encara era fonamentalment exportador d'emigrants. De fet, en la mateixa Constitució es van salvaguardar els drets econòmics i socials dels treballadors espanyols a l'estranger (art. 42 EC). Per tant, la llei tenia ambicions molt limitades pel que fa a la regulació del fenomen migratori i a la integració social dels immigrants (Balaguer, 2007). Dit d'una altra manera, la Llei 7/85 consta de 36 articles,

dels quals hi ha set dedicats als drets dels estrangers, partint de la base que aquests drets beneficien només a estrangers que es trobin legalment a Espanya (Mazkianan, s.d). Com que l'arribada d'immigració va experimentar un boom notable era necessari donar una resposta jurídica, així doncs l'any 2000 es va aplicar una nova llei per fer front a la nova realitat, la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre Derechos y Libertades de los Extranjeros en España y su Integración Social.

Tot i guanyar el suport de tots els grups parlamentaris, el Partit Popular va ser l'excepció, manifestant la seva intenció de canviar la LO 4/2000 si obtenia la majoria absoluta en les pròximes eleccions, cosa que succeeix el 12 de març del 2000. En aquell moment va començar amb la reforma de la Llei d'Estrangeria, aprovant la LO 8/2000, de 22 de desembre. Aquesta modificació de la llei suposava un cert retrocés en la regulació de la immigració a Espanya, tenint com a finalitat l'ordenació dels fluxos migratoris d'acord amb la situació laboral al país, la integració social de persones immigrants i la lluita contra la immigració irregular.

L'any 2003 el tema de la immigració tornava a entrar a l'agenda política anunciant un nou canvi en la Llei d'Estrangeria (Mazkianan, s.d). La victòria del PSOE a les eleccions generals del 14 de març de 2004 sembla posar fi, almenys en aquell moment, al cicle de canvis legislatius i a l'aprovació del reglament d'estrangeria, mitjançant el Real Decreto 2393/04, de 30 de desembre (Santolaya, 2005). Des de llavors fins a l'actualitat s'ha aplicat una altra llei (Ley Orgánica 2/2009, de 11 de diciembre, de reforma de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social).

Com ja s'ha explicat, els centres d'internament d'estrangers es van crear a partir de la primera Llei d'Estrangeria, Llei Orgànica 7/1985, d'1 de juliol, de drets i llibertats dels estrangers a Espanya. Tal com diem a l'inici l'article 26.2 assenyala lo següent:

“En los supuestos a que se refieren los apartados a), c) y f) del número anterior, se podrá proceder a la detención del extranjero con carácter preventivo o cautelar mientras se sustancia el expediente. La autoridad gubernativa que acuerde tal detención se dirigirá al Juez de Instrucción del lugar en que hubiese sido detenido el extranjero,. en el plazo de setenta y dos horas, interesando el internamiento a su disposición en centros de detención o en locales que no tengan carácter penitenciario. De tal medida se dará cuenta al Consulado o Embajada respectivos y al Ministerio de Asuntos Exteriores. El internamiento no podrá prolongarse por más tiempo del imprescindible para la práctica de la expulsión, sin que pueda exceder de cuarenta días.”

En analitzar les lleis dels CIEs ens fixarem en els drets i deures dels interns, i en aquest apartat només els mencionarem, més endavant en l'apartat dedicat a la seva vulneració els abordarem amb detall. Concretament, és l'article 16 del títol II del Reial Decret 162/2014, de 14 de març, pel qual

s'aprova el reglament de funcionament i règim interior dels CIEs, on queden recollits els drets dels interns.

3.3.1 Drets dels interns

L'article 16 del Real Decreto 162/2014 estableix que s'han de garantir els següents drets als estrangers internats, des del seu ingrés i durant el temps de permanència en el centre:

- a) Ser informats en un idioma que els hi sigui intel·ligible i per mig del qual puguin entendre la seva situació, així com les resolucions judicials i administratives que els hi afectin.
- b) A que es vetlli pel respecte a la seva vida, integritat física i salut, sense que puguin en cap cas ser sotmesos a tractes degradants o maltractaments de paraula o d'obra i a que es preservi al seva dignitat i intimitat.
- c) Facilita'ls-hi l'exercici dels drets reconeguts per l'ordenament jurídic, sense més limitacions que les derivades de la seva situació d'internament, i especialment quan se sol·liciti protecció internacional o la persona en qüestió sigui víctima de violència de gènere, de tràfic d'éssers humans o de violència sexual.
- d) No ser objecte de discriminació per raó d'origen, racial o ètnic, ni per raó de sexe, orientació o identitat sexual, ideologia, religió o creences, malaltia, discapacitat o qualsevol altra circumstància personal o social.
- e) Rebre assistència mèdica i sanitària adequada i ser atesos pels serveis d'assistència social del centre.
- f) Rebre un seguiment mèdic especial en el cas de les dones quan es tingui constància que es troben embarassades.
- g) Que es comuniqui immediatament el seu ingrés o el seu trasllat a la persona que designi a Espanya i al seu advocat, així com a l'oficina consular del país del qual és nacional.
- h) Ser assistit per un advocat, que se li proporcionarà d'ofici en cas de necessitat, i la possibilitat de comunicar-se reservadament amb aquest, fins i tot fora de l'horari general del centre, quan la urgència del cas lo justifiqui.
- i) Poder comunicar-se en l'horari establert pel centre, ja sigui amb els seus familiars, els funcionaris consulars del seu país o altres persones, dret que només podrà restringir-se en virtut de resolució judicial.
- j) Ser assistits per un intèrpret si no comprenen o no parlen castellà, de manera gratuïta si manqués de mitjans econòmics.

k) Tenir en la seva companyia als seus fills menors, sempre que el Ministeri de Justícia informe favorablement tal mesura i existeixin en el centre mòduls que garanteixin la unitat i intimitat familiar.

l) Entrar en contacte amb organitzacions no governamentals i organismes nacionals, internacionals i no governamentals dedicades a la protecció d'immigrants.

m) La possibilitat de realitzar dues comunicacions telefòniques gratuïtes en el moment del seu ingrés: amb el seu advocat i amb un familiar o persona de confiança resident a Espanya.

n) Presentar queixes i peticions en defensa dels seus drets i interessos legítims, conforme al que es preveu en aquest reglament, que seran remeses de manera immediata al seu destinatari preservant el seu secret.

3.3.2 Deures dels interns

Igual que tenen els seus drets, els interns també tenen deures durant el seu internament, tal com recull l'article 18 del mateix decret:

a) Romandre en el centre a disposició de l'òrgan judicial que hagi autoritzat o ordenat el seu internament.

b) Observar les normes per les quals es regeix el centre i complir les instruccions generals impartides per la direcció, així com aquelles que rebin dels funcionaris i empleats a títol particular en l'exercici legítim de les seves funcions, sempre encaminades al manteniment de l'ordre i la seguretat, així com les relatives a la seva pròpia condició i higiene i a la neteja del centre.

c) Mantenir una activitat cívicament correcta i de respecte amb els funcionaris i empleats, amb els visitants i amb els altres internats.

d) Conservar en bon estat les instal·lacions materials, ja sigui mobiliari o altres efectes.

e) Sotmetre's a reconeixements mèdics tant a l'entrada com a la sortida del centre, així com en aquells casos en què així lo disposi el director per raons de salut col·lectiva, apreciades pel servei d'assistència sanitària i a instàncies d'aquest.

4. Vulneració de drets

Un cop finalitzada la part corresponent a l'anàlisi de com són els CIEs i els drets i deures dels interns, ens preguntem si a la realitat també és així. Per això, i atès que ens sorgeixen moltes qüestions amb relació a la verdadera situació dels CIEs, mitjançant aquest apartat intentarem veure si es respecten o vulneren els seus drets.

4.1 La vida als CIEs: Testimonis reals

- **Cas Yerro**⁵

(País d'origen: Gambia; estada al CIE: 57 dies)

Alhagie Yerro va poder arribar a terres espanyoles després de 4 dies de viatge amb canoa, relata que va ser un trajecte horrible, sense poder dormir ni estirar les cames. A més, a la canoa també hi havia nois que no sabien nadar i ni tan sols havien travessat un riu, de manera que la situació els hi quedava gran i en Yerro patia per ells.

Quan recorda la seva arribada a les platges de Tenerife, la primera imatge que li ve al cap és una noia que li deia "corre", una paraula que per ell va significar molt, ja que va ser la primera que va escoltar i de la qual en aquell moment no sabia el significat. A l'instant els va detenir la Policia Nacional i va començar l'interrogatori: d'on provenien, cap a on anaven, de qui era la canoa, etc., i hem de tenir present que cap d'ells sabia l'idioma, la qual cosa complicava molt més la situació. Tot seguit, els van traslladar a Fuerteventura, però en cap moment els havien orientat ni informat sobre aquest viatge exprés. Un cop a l'illa ja els van enviar al CIE, i recorda que és una de les seves pitjors experiències. Segons ell un CIE és com la presó de Guantánamo, pel tracte que et donen. Va estar internat durant 35 dies fins que finalment els van traslladar a Madrid, tot i que alguns companys seus van ser expulsats directament al seu país d'origen. En general, relata que la seva estada en els CIE va ser terrible, recorda amb llàgrimes als ulls com el maltractaven els guàrdies. A més, en cap moment ningú els hi va explicar les lleis d'Espanya ni com era la cultura d'aquí, atès que la seva és totalment diferent. Ni tan sols els hi van mencionar els drets ni deures que els hi corresponien, i els guàrdies per explicar quelcom feien ús de la força (normalment era amb la porra). Recorda tres situacions que l'han marcat:

- Els primers dies de l'estada, com que no sabia quin era el funcionament del CIE, els guàrdies comunicaven que era l'hora de menjar, però a causa de les barreres idiomàtiques els interns no ho comprenien i llavors els funcionaris utilitzaven la força per fer-los

---

⁵ Testimoni extret de "yerro, capitán de su destino" <https://vimeo.com/180850790>

entendre, així els següents dies ja sabrien que a una hora concreta haurien de procedir-hi.

- Només podien sortir 3 cops al dia de la seva cel·la, i ho feien per realitzar els 3 àpats diaris. En el moment que havien de sortir ho havien de fer en fila, sense moure's del seu lloc.
- Quan estava compartint cel·la amb els seus 8 companys, del mateix origen que ell i parlants de la mateixa llengua, els guàrdies en sentir-los es pensaven que estaven tramant quelcom en contra d'ells, i llavors els van separar posant a cadascú a una cel·la diferent.

Com ja s'ha vist, un cop passat el temps establert d'internament tens dues vies: que t'expulsin del país o que et concedeixin la llibertat. Yerro en aquest cas va tenir la sort que no s'efectués la seva deportació, però tot i això no se sent lliure vist que un cop que estàs al carrer no pots legalitzar la teva situació fins que hagin passat tres anys, ni anar a un altre país a buscar-te la vida, ni tan sols treballar. A tot això se li ha de sumar la por davant la possibilitat de tornar al CIE o ser deportat. Llavors Yerro es pregunta com es pot viure així, i la resposta és fàcil: amb por, amb preocupacions i amb poques opcions, de manera que et pots veure més abocat a delinquir per poder sobreviure. Malauradament, anys més tard Yerro va tornar a passar pel CIE dues vegades més.

Conclou que els CIEs vulneren els drets dels interns, que són maltractats. Segons apunta, les persones que no tenen documentació només han comès un delictes administratiu, i per tant no cal que hi hagi un policia que els estigui vigilant les 24 hores, així que seria molt més adient que ho fes un educador social. A més comenta que la gran majoria que entra allà no arriba a ser expulsada d'Espanya, i per tant l'únic sentit que tenen els CIEs és el càstig dels immigrants maltractant-los, tenint en compte que al carrer no podran fer-ho d'aquesta manera perquè estarien vulnerant la llei i seria més visible de cara a la ciutadania. Llavors podem arribar a pensar que els CIEs són una eina racista, ja que vol criminalitzar la població immigrant en situació irregular i d'aquesta manera justificar les mesures de control.

Actualment, té la documentació i pot fer una vida normal com qualsevol altre ciutadà en situació regular. Després de patir tant, Yerro va tenir la valentia de denunciar la seva situació i la dels seus companys davant del Parlament Europeu. El missatge que volia transmetre a l'Eurocambra tenia per objectiu visibilitzar les vulneracions dels drets fonamentals de molts interns que no tenen poder per impedir-ho per la seva situació il·legal a escala administrativa. En aquest cas, Yerro amb la seva denuncia, no vol que l'indemnitzin, sinó que les persones que vinguin després d'ell no passin pel mateix.

- **Cas Seydine**⁶

(Edat: 37 anys; país d'origen: Senegal; estada al CIE: 55 dies)

El 17 de març va ser un dia que va marcar la vida de Seydine. Ell estava a la parada de metro Tirso de Molina de Madrid acompanyat d'un amic seu. De cop i volta va aparèixer la policia, que estava perseguint a uns nois. No obstant això, aquests van poder escapar i en veure en Seydine al seu amic la policia es va acostar cap a ells i els hi van demanar documentació. Com que no disposaven d'aquesta, tot i que Seydine, tal com exposa ell mateix, no era una persona indocumentada perquè disposava dels documents del seu país d'origen i llavors el podien identificar perfectament. Els van traslladar a la comissaria i seguidament van passar a disposició judicial. A ell el van condemnar a l'internament en el CIE Aluche (Madrid), però en canvi el seu amic va tenir més sort perquè el van deixar lliure, ja que treballava en una empresa com a guardià.

Seydine va estar cinquanta-cinc dies internat al CIE, una experiència molt dura perquè el van privar de llibertat només pel fet de no disposar d'uns documents legals. No entenia per què estava internat si el seu objectiu en viatjar a Espanya era buscar una vida millor i no tenia cap desig de fer mal a ningú. Ell recorda que durant la seva estada al CIE va presenciar moltes baralles perquè el fet d'estar tancats provocava als interns angoixa i fatiga, i això feia que a la mínima poguessin perdre els nervis i comencessin a discutir. Encara així, el que més pena li provoca recordar és que no li cridaven pel seu nom, sinó per un número, el 809, i per a ell això representava una falta de respecte, una deshumanització. També recorda que quan algun dels seus companys estava malalt, en demanar assistència mèdica no li oferien fins a l'endemà o passat, i en el moment que estava patint el dolor només li donaven una pastilla (paracetamol) per calmar-lo.

Durant el mes i mig que va passar intern al CIE trucava a la seva mare, però no li va explicar res per no ferla patir, ja que cap mare vol que el seu fill passi per una experiència tan inhumana. Quan ja li faltava una setmana per sortir, quelcom que ell no sabia, es va atrevir i li va explicar, i aquesta li va assegurar que tenia el pressentiment que aviat sortiria d'allà, i així va ser. Finalment, no el van expulsar d'Espanya. Ell confessa que no té por si torna a trepitjar un CIE perquè ja te la idea de com són i que un cop allà no ha de barallar-se ni molestar a ningú. Tot i que després d'un any i mig de sortir del CIE, la policia li va tornar a demanar documentació, i com que encara no la tenia va anar amb ells fins a la comissaria, i un cop allà els hi va ensenyar un certificat del seu pas pel CIE, amb la qual cosa el van deixar lliure.

---

⁶ Testimoni extret de <https://www.youtube.com/watch?v=93slgZN2vWk>

- **Mohamed Abagui**⁷

(Edat: 22 anys, país d'origen: Marroc, estada al CIE: 55 dies)

El cosí recorda com en Mohammed Abagui amb vint-i-un anys ho va arriscar tot per arribar a Espanya. Un cop aquí va a viure amb ell i la dona d'aquest. Nou mesos després, no va poder legalitzar la seva situació, va tenir la mala sort de ser detingut per no disposar de documentació. Aquell 15 d'abril la seva vida va fer un gir: havia sortit de casa seva sense avisar a ningú, i com que van passar uns quants dies i no tornava a casa la seva família es va començar a preocupar i a buscar-lo per tot arreu. Finalment va ser la dona del seu cosí qui es va posar en contacte amb el jutjat de Sabadell perquè li digués quelcom, i aquests es van limitar a informar que el noi estava al CIE de la Zona Franca a l'espera de ser deportat.

Quan la seva família es va assabentar que estava en el CIE, el cosí concretament el va començar a visitar, i quan tornava a casa seva ho feia amb una pena molt gran i amb les llàgrimes els ulls. De fet, el cosí veia a Mohamed Abagui en un estat no gaire bo, amb els ulls vermells i sense prestar-li atenció, i va ser allà quan va parlar amb els funcionaris perquè li oferissin un tractament psiquiàtric. Però dies després, el 17 de maig li van comunicar la mala notícia: Mohamed Abagui s'havia suïcidat. La resta d'internats que es trobaven en aquell moment al CIE afirmen que el noi es trobava en una cel·la aïllament.

❖ **Anàlisi dels tres casos**

Els tres casos ens mostren que hi ha dues vies diferents d'entrar al CIE. Per una banda, detingut a l'entrada del país (cas Yerro), i per altra un dia qualsevol al carrer a causa d'un control policial (cas Seydine i Abagui). Pel que fa a la sortida, els dos primers protagonistes van tenir la sort de quedar lliures, cosa que no va passar amb Abagui, que es va suïcidar dins del CIE.

Després d'exposar les tres situacions, podem suposar que existeix una vulneració dels drets vers als interns, quelcom que segurament es confirmaria tenint accés a més experiències. Per començar, en el primer cas trobem un noi que després de quatre dies de viatge és detingut i no és informat dels seus drets, a part de sumar-li el desconeixement de l'idioma. Així doncs, d'entrada ja es vulnera el dret a ser informats en una llengua que els hi sigui intel·ligible per entendre la seva situació, així com les resolucions judicials i administratives que els hi afectin.

Una altra situació que exposa el primer cas és l'hora dels àpats, que en un principi els interns no entenien i els guàrdies feien ús de la força. En aquest cas, es vulnera el dret que vetlla pel respecte a la seva vida, integritat física, salut, dignitat i intimitat sense que puguin en cap cas ser sotmesos a tractes degradants o maltractaments de paraula o d'obra. També es vulnera el mateix dret en el

---

⁷ Cas extret de <http://www.sosracisme.org/entrevista-als-familiars-de-mohamed-abagui>

segon cas, quan hi ha les baralles al pati i la policia no intervé. En el cas d'Abagui, tot i no saber quines causes el van portar a suïcidar-se, els testimonis permeten suposar que va ser objecte de maltractament psicològic quan per exemple va ser tancat dins una cel·la d'aïllament. A més, en aquest cas també es vulnera el dret a comunicar a la seva família d'Espanya el seu ingrés al CIE.

Així doncs, els interns dels CIEs pateixen un gran sofriment tant físic com psicològic. Les condicions de tancament són lamentables: no dormen ni descansen bé, no s'alimenten adequadament, les condicions de salubritat dels espais són pèssimes i l'atenció sanitària és molt deficient.

Per tant, podem indicar que la situació per la qual han passat els tres nois desemboca en un incompliment dels drets, apart de tractar-los com a delinqüents només per no tenir la seva situació administrativa regularitzada.

4.2 Condicions de vida dels interns

Els interns del CIE es troben "retinguts" de manera preventiva, i no "detinguts", no per haver comès un delictes sinó per una falta administrativa, en aquest cas no disposar de la documentació necessària per viure a Espanya. El seu ingrés està subjecte a l'espera del seu retorn al seu país d'origen (Migreurop, 2011). Ara bé, pel que ens exposen des de l'associació de Migreorup els interns no són persones detingudes, i per això no els haurien de tractar com presoners. La mateixa associació va analitzar els diferents CIEs existents al territori peninsular (Madrid, Màlaga, Algesires i Barcelona) per veure si es vulneren els drets dels interns. La Llei d'Estrangeria (4/2000) estableix que les persones ingressades en un CIE només tenen restringit el seu dret a la lliure circulació. I per aquesta raó s'haurien de respectar els altres drets fonamentals, que com s'ha vist sovint són vulnerats, condemnant-los a condicions pitjors que les d'una persona que sí que ha comès un delictes greu. Un exemple clar de vulneració dels seus drets, és la restricció de l'accés al telèfon mòbil.

Així doncs, Daunis també ens assenyala:

Parlar de centres d'internament és parlar d'abusos, d'injustícia i arbitrietat, d'absència de garanties, d'opacitat i falta de transparència, de lesió de drets i, en última instància, de sofriment, molt patiment (2017: 25).

Concretament l'article 6 de Real Decreto 162/2014 exposa:

Para la cobertura de los servicios, cada centro dispondrá, además de los medios personales y materiales necesarios, de las siguientes instalaciones: Dirección y administración, control de entrada y salida, servicio de vigilancia, asistencia sanitaria, asistencia social,

jurídica y cultural, comedor. Alojamiento de los internos. aseos y duchas, locutorio para abogados y sala de visitas, espacios adecuados para el esparcimiento y recreo.

I l'article 7:

Todas las instalaciones y dependencias deberán satisfacer las condiciones de accesibilidad e higiene y estar acondicionadas de manera que el volumen de espacio, ventilación, agua, alumbrado y calefacción se ajusten a las normas de habitabilidad y a las condiciones climáticas de la localidad donde se halle ubicado el centro. Asimismo, deberán estar equipadas del mobiliario suficiente para hacerlas aptas para el uso a que se destinan.

Però la realitat és una altra, si analitzem les queixes que arriben dels interns cap al Defensor del Pueblo veiem que són variades i en general relacionades amb les instal·lacions. Per exemple, en el CIE Zona Franca les persones que es troben en situació irregular dormen en cel·les amb dues o tres lliteres de dos pisos i sense sanitaris al seu interior. A la nit es tanquen amb clau, sense existir cap dispositiu d'obertura automàtica per a casos d'emergència, sent el personal funcionari l'únic que disposa de la clau per obrir les portes.

Un altre problema que suposava una deficiència important en aquest CIE era la impossibilitat de regular l'aigua de les dutxes, ja que aquestes només disposaven d'un polsador que obre i tanca el pas de l'aigua procedent d'una caldera elèctrica. Això provoca que els primers a dutxar-se tinguin aigua calenta però els últims ho hagin de fer amb l'aigua freda. Una altra queixa que és molt habitual té a veure amb el fet que les cel·les no disposin de bany interior i per fer ús del servei s'hagi d'avisar als policies perquè els obrin la porta i els hi acompanyin. És més, aquests sovint no els hi feien cas i alguns interns acaben fent les seves necessitats en ampolles de plàstic, en les cel·les, amb la consegüent manca d'intimitat i pèrdua d'intimitat (SJM, 2015). Rosario⁸ (Boliviana, 2017) exposa que en el CIE va conèixer una companya que venia de la presó i aquesta volia tornar-hi, ja que li explica que allà estava molt millor. Perquè almenys en la presó, podia sortir al pati però en canvi en el CIE tot s'ombra, fred i no es veu el carrer.

- Dret a la informació

La vulneració del dret a la informació és una de les queixes més freqüent entre les persones internes, és a dir, hi ha una manca d'informació sobre la seva situació jurídica al seu ingrés i durant la seva estada en un CIE. Això va en contra del que s'assenyala a l'article 62⁹ quater de la Llei d'Estrangeria:

---

⁸ Testimoni extret de l'informe *Voces desde y contra los Centros de Internamiento de Extranjeros*

https://ssm.cordoba.es/images/pdf/inmig_Voces_desde_contra_CIE.pdf

⁹ <https://www.boe.es/buscar/pdf/2000/BOE-A-2000-544-consolidado.pdf>

1. Los extranjeros recibirán a su ingreso en el centro información escrita sobre sus derechos y obligaciones, las cuestiones de organización general, las normas de funcionamiento del centro, las normas disciplinarias y los medios para formular peticiones o quejas. La información se les facilitará en un idioma que entiendan.

Per tant, analitzant les queixes que exposen des de Migreurop podem determinar que l'article 62 quater també es vulnera. En el moment que les persones en situació irregular arriben als CIEs els hi faciliten un butlletí informatiu de drets i obligacions traduït a diversos idiomes (anglès, francès i àrab), però no tots els interns dominen aquestes tres llengües i llavors no reben la informació de la mateixa manera. A més, la informació és escrita amb un llenguatge molt jurídic que als interns els hi costa d'entendre. Per si tot això semblés poc, tot i que les autoritats dels CIEs exposen que tenen un llistat on queda constància que els interns han tingut accés a aquest bolletí (els interns han de signar un document a mesura que ho han rebut) rares vegades ho han fet oficial. Tanmateix, no hi ha intèrprets o traductors, i això dificulta la comunicació entre que els funcionaris i els interns. Així doncs, podem dir que en general el grau de desinformació de les persones internes és elevat, la qual cosa genera ansietat i sentiment de desemparament.

Tanmateix, la denuncia més freqüent te a veure amb la informació que els hi donen sobre la seva l'expulsió, que no els hi és comunicada amb suficient antelació (només 48h abans). Fins i tot hi ha encara casos en què tal informació no els és proporcionada, tal com queda reflectit a l'informe realitzat l'any 2009 per tres organitzacions socials (Ferrocarriil Clandestino, SOS Racisme Madrid i Metges de l'Món Madrid). Carlos¹⁰ (bolivià, 2008) relata que els van deportar sense informar-nos i no van poder avisar a la nostra família. Vam a arribar a una ciutat que ni tan sols era la nostra sense diners. Havíem de buscar l'estació i viatjar vuit o deu hores fins a arribar a la nostra casa. És el pitjor viatge que hem viscut, sense diners, sense maleta, sense roba, sense haver menjat.

- Dret a l'assistència mèdica

Quan una persona és internada se li realitza un examen mèdic inicial que segons el Defensor del Poble no és suficient, ja que no es realitzen analítiques per detectar malalties infectocontagioses i en aquest cas adoptar mesures que garanteixin la salut de les persones que conviuen en cada centre. Així doncs, una de les principals vulneracions de drets que es produeixen al CIE és el dret a la salut. Tot i que no tenen queixes sobre els professionals mèdics, però si molts interns coincideixen en el fet que l'atenció sanitària és deficitària, ja que sovint l'únic tractament que reben són antiinflamatoris. A tot això s'ha d'afegir el fet que quan s'efectua una visita mèdica hi ha una distància d'un metre entre el metge i la persona internada, la qual cosa dificulta la inspecció mèdica, tal com expliquen diferents testimonis (Ferrocarriil Clandestino, Médicos Mundo Madrid

---

¹⁰ Testimoni extret de l'informe *Voces desde y contra los Centros de Internamiento de Extranjeros*
https://ssm.cordoba.es/images/pdf/inmig_Voces_desde_contra_CIE.pdf

i SOS Racismo Madrid, 2009). Manuel (dominicà, 2009): “Durant la meua estada en el CIE, vaig anar al metge, li vaig dir el que tenia i el metge estava a dos metres de mi, no et permeten que t'acostis, perquè fins i tot vaig comprovar quan ell veia que jo m'anava a acostar, s'allunyava més. En la consulta tenen una ratlla en el terra perquè no t'acostis a la taula, per a separar la distància.” Samuel també relata amb dolor el llarg camí que ha recorregut. El seu viatge va finalitzar en el port de Motril, on va ser conduïda la seva pastera rescatada per Salvament Marítim. I d'aquí, amb una ordre d'expulsió, li van traslladar al CIE de Aluche. El primer dia va demanar roba, perquè la que proporciona la Creu Roja no inclou peces d'abrigar i tenia molt fred. Un matí no es podia llevar del llit a causa de la febre, dolors musculars i sudoració. Entre diversos dels seus companys li van portar al servei mèdic, on se li va receptar un tractament a base d'antibiòtics. Malgrat el seu estat, cap dia se li va permetre quedar-se en la seva cel·la i va haver de seguir la rutina general de la resta dels interns, sortint al pati durant diverses hores al dia.

Per a l'assistència sanitària hi ha un espai disposat com infermeria, però no hi ha regularitat en la presència de personal mèdic pel fet que el servei el presta una empresa subcontractada, SERVEMED. Actualment, l'horari d'atenció sanitària és de dilluns a divendres, de 8:00 a 14:00h, fora d'aquest temps els interns no tenen cobertura mèdica (CIDOB). El fet que l'assistència mèdica tingui un horari limitat, fa que la salut dels interns estigui més en perill. Si un intern es posa malalt, el deriven a un hospital o truquen als serveis d'urgències. Tanmateix, no hi ha una atenció exclusiva per la persona malalta quan encara no ha rebut assistència sanitària, de manera que el deixen amb la resta dels seus companys posant en perill la seva salut de tots. En el cas de les persones que necessiten atenció i no parlen castellà tampoc se'ls proporciona un traductor, de manera que s'han viscut situacions crítiques. De fet, el problema de la manca d'intèrprets dura tot l'internament. També cal ressaltar una de les vulneracions més habituals del dret a la salut en el CIE Zona Franca, quan en molts casos Als interns se'ls hi deneguen les proves mèdiques necessàries per no tenir targeta sanitària. A més, els reconeixements mèdics es fan amb presència policial, sense garantir el dret a la intimitat.

- Dret a l'assistència social

L'article 41 de la Constitució Espanyola assenyala:

Los poderes públicos mantendrán un régimen público de Seguridad Social para todos los ciudadanos, que garantice la asistencia y prestaciones sociales suficientes ante situaciones de necesidad, especialmente en caso de desempleo. La asistencia y prestaciones complementarias serán libres.

I a més a més, l'article 62 bis de la Llei d'Estrangeria incideix en què els CIEs han de disposar d'uns serveis d'assistència social i sanitària amb dotació suficient. Així doncs, l'assistència social,

jurídica i cultural es configura com un dret dels interns tant en la Llei d'Estrangeria com en el Reglament dels CIEs, però en l'actualitat aquests serveis només són prestats a Madrid i Barcelona en virtut d'un conveni del Ministeri de l'Interior amb la Creu Roja. Malgrat això, també en aquests casos la realitat és completament diferent: en el moment de l'ingrés de l'intern aquest serà entrevistat pels serveis d'assistència social el més ràpid possible, però després hi ha molt poc següidament. A més, els recursos assignant a aquests serveis són insuficients davant el nombre dels interns, la complexitat i la diversitat de perfils que hi ha en el CIE (SJM, 2015).

L'assistència social en altres CIEs és inexistent, i aquesta feina la fan Creu Roja i associacions sense ànim de lucre. Aquestes proporcionen informació sobre estrangeria i ofereixen serveis socials. A més d'això, Creu Roja ofereix un servei d'atenció bàsica mitjançant el qual proporciona roba als interns i els deixen un mòbil si necessiten trucar per telèfon, però en aquest cas la trucada es realitza amb els policies davant (Pueblos Unidos, 2015). Monica exposa: “Vaig ser detinguda a La Corunya per agents de la Policia Nacional, Brigada d'Estrangeria, per tenir vigent i en fase d'execució una ordre d'expulsió d'aquest país. Una vegada em van comunicar que anava a ser deportada al meu país, uns agents d'aquesta Brigada em van traslladar a l'aeroport de Barajas on em van lliurar a la policia de l'aeroport, en concret dos agents (un home i una dona). Des del moment en què vaig quedar en mans d'aquests agents, la dona policia va començar a insultar-me, cridar-me i empènyer-me per l'aeroport, a la qual cosa li vaig replicar que si us plau no ho fes, ja que no era un animal per a tractar-me així. L'agent cada vegada es posava més nerviosa, i es va posar histèrica en el moment en què jo li vaig sol·licitar que volia parlar amb un assistent social perquè tenia dret a això. Em va replicar que jo no anava a parlar amb ningú, que en aquest país no tenia cap dret i que marxés al meu país, tot això amb insults i amenaces.”

5. El rol del treballador/a social

A l'article 15 del reglament de funcionament i regim intern dels CIEs aprovat en el Real decret¹¹162/2014 s'assenyala:

1. Los centros dispondrán de los correspondientes servicios de asistencia social y cultural a los extranjeros internados, atendidos por trabajadoras sociales, bajo la dependencia directa del director, a quien se someterán, para su aprobación, los oportunos planes o proyectos de actuación, previo análisis de los mismos por la junta de coordinación.
2. La prestación de servicios de asistencia social que se faciliten en los centros podrá ser concertada por la Dirección General de la Policía con órganos de otros ministerios o pertenecientes a otras administraciones públicas o mediante la suscripción de acuerdos, convenios o contratos, conforme a la normativa vigente en materia de contratación del

---

¹¹ <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2014-2749>

sector público, con entidades públicas o privadas y con organizaciones no gubernamentales u otras sin ánimo de lucro, con experiencia en la colaboración en la prestación de estos servicios.

Encara que a la normativa queda reflectit que els CIEs han de disposar de treballadors socials, a la realitat aquesta figura dels serveis socials es inexistente. Tanmateix, no existeix un protocol o model de intervenció on quedi reflectida l'actuació que ha de tenir aquest personal dins dels CIEs.

Segons el Defensor del Pueblo (2016), tal com va deixar expressat a l'informe¹² del Mecanismo Nacional de Prevención de Tortura, aquest article és incomplert, quelcom constatat després de visitar diferents CIEs, per exemple al de Algeciras i al de Tarifa els serveis socials son inexistents. Ara bé, compten amb la col·laboració de voluntaris de la associació Cardijn. L'article també exposa que l'assistència social la poden donar altres organisme públics o privats. Aquest servei s'orientarà fonamentalment a la solució dels problemes sorgits arran de l'internament, i si escau a l'atenció de les famílies de l'intern (Manzanares, 2016). És possible que les necessitats bàsiques internes estiguin cobertes gracies a d'intervenció dels voluntàries de les ONGs, però no estan completes, ja que els integrants de aquetes organitzacions poden tenir mancances pel que fa a la formació o coneixements en matèria de drets humans, estrangeria, protecció internacional, mediació intercultural, així com també en l'àmbit del gènere i la violència contra les dones ((Azcárraga, 2014).

En cas que hi hagi una assistència social dins dels CIEs aquesta s'orientarà fonamentalment a la resolució dels problemes sorgits als estrangers internats, especialment els relacionats amb interpretació de llengües, relacions familiars amb l'exterior o tramitació de documents (Almeida, Ríos, Santos, 2011). Així doncs, com ens mostra el manual per la defensa de Drets Humans de persones estrangeres tancades en els CIEs, podem exposar que les funcions d'un treballador socials allà son:

- Identificar i atendre possibles víctimes de tràfic, refugiats o persones especialment vulnerables per a donar-los la cobertura jurídica de protecció corresponent.
- Gestionar espais culturals i d'oci.
- Informar sobre la situació jurídica a la persona interna, les gestions que s'han realitzat durant la seva estada, així com les resolucions judicials i administratives que els hi afectin.
- Gestionar els aspectes necessaris de cara a fer lo menys traumàtica possible l'expulsió al país d'acollida establint connexions amb les famílies, les autoritats i els dispositius locals.
- Connexió amb familiars i amics per facilitar les comunicacions.

---

¹² https://www.defensordelpueblo.es/wp-content/uploads/2016/07/Informe_Anual_MNP_2015.pdf

- Gestionar els serveis d'intèrprets.

6. Conclusions

Després de realitzar el TFG sobre la vulneració dels drets humans en els CIEs puc extreure diferents conclusions.

La vida de les persones anomenades sense papers és una carrera d'obstacles des que surten del seu país d'origen fins que la seva situació administrativa es regula, atès que molts d'ells davant l'absència d'altra alternativa han decidit arribar a Espanya mitjançant un trajecte poc segur, com ara arribar amb pastera, amagats sota un camió, etc. D'altres han optat per demanar el visat com a forma d'entrada, quedant-se a Espanya després que aquest caduqués. Un cop arribats al país no poden fer una vida normal com qualsevol altre ciutadà, ni tan sols tenir una feina legal. Tot i no disposar de tots els drets, per sort poden accedir a serveis sanitaris i socials amb el requisit d'estar empadronats. Malauradament no tots tenen aquesta informació inicial, i a més a més en moltes ocasions no s'atreveixen anar a demanar ajuda per por a ser detinguts. I només quan ja fa temps que han arribat entenen com és la vida aquí, aprenent a esquivar la policia i a buscar feines precàries amb l'esperança que no els enganyen.

Un dels problemes als qual han de fer front les persones en situació irregular són les batudes policials, aquestes són dutes a terme en llocs públics, locutoris, estacions, llocs on és habitual el trànsit rutinari dels immigrants o en els quals es concentren més. Aquest és un mecanisme de control social basat en estereotips racistes, ja que freqüentment els demanen documentació a les persones estereotipades/racialitzades o persones que aparentment tenen característiques físiques d'una persona immigrant. En definitiva, podem determinar que la finalitat d'aquesta persecució policial és identificar i capturar els immigrants irregulars per després efectuar la seva possible expulsió.

Moltes d'aquestes persones acaben internades en un CIE. Aquesta institució es va crear com a simple instrument de la política migratòria als anys vuitanta, vist que hi va haver un increment de la immigració i era necessari vigilar i controlar als col·lectius residents en el país en situació irregular. Tanmateix, Espanya passava a formar part de la Unió Europea, i com a condició havia de protegir la seva frontera, i és per això que es va crear la primera Llei d'Estrangeria (1985), on es van incloure els CIEs. Cal destacar, com ens explica a l'entrevista Aurea, activista i membre de Tanquem els CIEs, que depenen de qui estigui en el Govern pot haver més o menys persones internades.

El problema de la Llei d'Estrangeria és que no està plantejada com una llei per protegir els drets humans i els drets de les persones migrades, sinó com una llei plantejada des d'una altra visió. És a dir, una llei que no està pensada en termes d'acollida de les persones migrades, sinó d'acord

amb els paràmetres de les polítiques de seguretat nacional, que veu l'immigrant com una amenaça potencial o real per l'estabilitat i continuïtat del sistema que es vol protegir. Així doncs, els immigrants abans d'aconseguir la residència legal han d'estar mesos al país sense poder treballar, llavors com es pretén que visquin i sobrevisquin en un país estranger sense ingressos? Una possible resposta és que estem davant traves burocràtiques que només busquen complicar la vida de les persones immigrants per forçar-les a marxar, però també per mantenir bosses de mà d'obra disposada a realitzar treballs en condicions de màxima precarietat i explotació, quan allò més senzill seria evitar les morts que es produeixen cada any al Mediterrani impulsant una política migratòria d'acollida i basada en els drets humans.

Tot i existir un reglament en relació amb el funcionament i les condicions dins dels CIEs aquest no és respectat. Tal com hem vist en les pàgines anteriors, els CIEs són establiments públics de caràcter no penitenciari, cautelar i preventiu. Però la realitat és una altra, tot i que la llei no els considera centres penitenciaris. En aquest sentit, les seves instal·lacions no són adequades, a més compten amb un sistema i una gestió absolutament penitenciaris, i el tracte rebut pels interns a mans dels funcionaris sovint vulnera els drets humans.

La funció dels CIEs és servir com a centre d'internament per les persones amb situació administrativa irregular durant seixanta dies, fins que és efectiu la seva expulsió, però les estadístiques mostren que més de la meitat dels interns no acaben sent expulsats. Llavors cal preguntar-se quina és la finalitat real que tenen? Podem exposar que l'internament és innecessari i que la seva fi és castigar a l'immigrant irregular, deixant clar davant la societat que l'immigrant és perillós i delinqüent, que ha de ser controlat, quan la realitat no es així: un 75 % de les persones que han passat pels CIEs no tenen antecedents penals. Així doncs, els CIEs són espais racistes i discriminatoris.

Tal com afirma Miguel Angel a l'entrevista, més del 60% dels interns no acaben sent expulsats quan ja s'ha completat el temps màxim d'internament, seixanta dies. Llavors aquests són deixats en llibertat, però no poden ser expulsats ni es pot regular la seva situació administrativa, trobant-se d'aquesta manera en un buit legal. Això és a causa de la contradicció que hi ha a la Llei d'Estrangeria (art. 62.3 i 58): per una banda estan en llibertat però és vigent la seva ordre d'expulsió i no poden iniciar el procés de regularització dels documents. Després de transcorre aquest temps poden iniciar el seu intent de regularitzar la seva situació legal, però per fer-ho han de complir un seguit de requisits, entre ells portar vivint tres anys al país (ho han de demostrar) i disposar d'un contracte laboral. Tornar a l'inici no és fàcil, entenent que moltes de les persones internades abans tenien la seva vida feta, un treball (tot i que a vegades els exploten), un habitatge i una família, però després de passar pels CIEs possiblement han perdut tot això. Les persones que arriben a ser expulsades majorment són del Marroc i Algèria degut a un acord que hi ha entre

països. Tal com ens exposa Aurea, si un d'aquests països accepta com a ciutadà a la persona internada a Espanya, aquest país ep una compensació econòmica. De fet, els acords que hi ha entre Espanya i els països del Nord d'Àfrica només se sostenen per intercanvis econòmics, fins al punt que la Unió europea inverteix molts diners perquè la gestió de les fronteres la facin els governs nordafricans i no Itàlia o Espanya.

La llei estableix que l'únic dret que està restringit durant l'internament als CIEs és el dret a la circulació, i per això s'haurien de respectar la resta, però la realitat no és així, des de l'origen de la institució s'han vulnerat diferents drets: a l'assistència sanitària o social, a rebre informació, entre d'altres. Els interns estan sotmesos a un tracte infrahumà, a més no es poden comunicar amb les seves famílies sense un permís previ dels funcionaris al càrrec. Tanmateix no estan en condicions igualitàries per falta d'intèrprets, la qual cosa fa que la comunicació sigui impossible i que estiguin exposats a la més absoluta desinformació. Convé destacar que a escala emocional també estan afectats, ja que passar pels CIEs et canvia la vida i vius amb aquell trauma durant tota la teva vida, de fet molts ni tan sols s'atreveixen a explicar-ho als seus familiars i amics, vist que estar internat comporta un estigma segons el qual es pressuposa que si has estat allà és perquè alguna cosa has fet.

Des de l'inici dels CIEs van començar a aparèixer associacions pro drets humans, nombroses ONGs i col·lectius socials denunciant les condicions infrahumanes per les quals passen els interns dins els CIEs, posant de manifest que no compleixen amb la normativa vigent. Al llarg dels anys aquestes associacions han realitzat diferents informes a partir de les visites als CIEs i les entrevistes als interns, de les quals han extret diferents queixes, i han demostrat que a l'interior dels CIEs es vulneren els drets humans. I no només fan aquesta feina, sinó que a més a més també han arribat a fer el rol dels treballadors socials, ja que els serveis socials són inexistents en els CIEs.

En definitiva, podem concloure que els CIEs són una sort de presons camuflades on es vulneren els drets bàsics dels interns i s'incompleix la normativa que els regula. Recentment s'ha pogut fer visibles l'abús policial del que són víctimes les persones estereotipades als carrers. Llavors ens preguntem com serà aquest abús dins dels CIEs, caracteritzats per la seva opacitat.

Puc concloure que existeix una gran desinformació entre la població sobre l'existència d'aquests centres i la realitat que amaguen. Tal com exposa SOS Racisme (2011), aquesta desinformació no és casual, sinó creada de forma conscient per part de tots aquells organismes i institucions als que no els convé que es realitzin campanyes mediàtiques que posin de manifest la realitat al voltant dels CIEs. Però tot i això, les persones que han estat internades injustament són valentes i admirables, perquè tot i tenir una experiència traumàtica en molts casos han pogut ser resilients i seguir endavant. I una part d'ells s'ha ajuntat amb les ONGs i associacions com ara SOS Racisme,

Migreurop o Tanquem els CIEs per denunciar els fets que ocorren dins d'aquests centres. Gràcies a les diferents campanyes i lluites existents en contra dels CIEs han aconseguit que s'alliberi a tots internats dels CIEs durant la pandèmia de la Covid-19, fet que mai havia passat en els 35 anys de la seva existència. Així doncs, actualment els CIEs estan buits, no tancats, això implica que les polítiques migratòries que aplica el govern actualment continuaran existint.

7. Referències

7.1 Bibliografia

- Aja, E., i Díez, L. (Coord.) (2005). *La regulación de la inmigración en Europa*. Barcelona: Obra Social Fundació La Caixa.
- Asensi, J. (2002). Migración y derecho: los dilemas del discurso cosmopolita. A propósito de la LO 8/2000. En X. Arbós i R. Paniagua (ed.), *Derecho de la inmigración y derecho de la integración* (13-41). Girona: Universitat de Girona
- Azcárraga, C. (2014). *Centros de internamiento de extranjeros. Principales denuncias y novedades legislativas. Barataria. Revista Castellano-Manchega De Ciencias Sociales*, (17), 143-163. <https://doi.org/10.20932/barataria.v0i17.61>
- Balaguer, F. (2008). *El Contenido Esencial De Los Derechos Constitucionales y El Régimen Jurídico De La Inmigración. Un Comentario a La STC 236/2007 De 7 De Noviembre*. Revista de derecho constitucional europeo. Recuperat de: <https://www.ugr.es/~redce/REDCE10/articulos/15FranciscoBalaguerCallejon.htm>
- Casas, M. (1997). Sobre la inmigración extranjera y els marroquins a Barcelona. Comentari bibliogràfic. *Biblio 3w: revista bibliográfica de geografía y ciencias sociales*. Vol. 2, Doi: <https://www.raco.cat/index.php/Biblio3w/article/view/65479>
- Cabrera, P. (2011). *Miedo, inseguridad y control social*. Documentación Social de Cáritas, nº 161.
- Azcárraga, C. (2014). *Centros de internamiento de extranjero: Principales denuncias y novedades legislativas. Revista Barataria N° 17*. Recuperat de: <http://dx.doi.org/10.20932/barataria.v0i17.61>
- Daunis, A. (2017). *Los CIE en España: una historia de dolor y lesión de derechos*. En E. García (Coord.), *Razones para el cierre de los CIES: del reformismo a la abolición* (pp. 25-29). Málaga: Observatorio Criminológico del Sistema Penal ante la Inmigración. Recuperat de: <https://ocspi.files.wordpress.com/2017/07/razones-para-el-cierre-de-loscie-del-reformismo-a-la-abolicion.pdf>
- Defensor del Pueblo. (2016). *Mecanismo Nacional de Prevención de la Tortura. Informe anual 2015*. Recuperat de: https://www.defensordelpueblo.es/wpcontent/uploads/2016/07/Informe_Anuar_MNP_2015.pdf
- El Servicio Jesuita a Migrantes-España. (2015). *Informe 2018 discriminación de origen*. Recuperat de: <https://sjme.org/wp-content/uploads/2019/06/Informe-CIE-2018-SJM.pdf>

- Fernández, C. (2016). El dispositiu de deportació. Anàlisi criminològica de la detenció, internament i expulsió d'immigrants en el context espanyol. Recuperat de: <https://www.tdx.cat/handle/10803/369022#page=1>
- Fernández, I., i Gayà, C., (2005). *Sense papers: catorze històries personals*. Barcelona: Mina
- Ferrocarril Clandestino, Médicos Mundo Madrid i SOS Racismo Madrid.(2009). *Voces desde y contra los Centros de Internamiento de Extranjeros (CIE)*. Recuperat de: http://www.storiemigranti.org/IMG/pdf/Voces_desde_y_contra_los_centros_de_internamiento_de_extranjeros_Cie_.pdf
- Fundació Migra Studium (2019). *Informe 2018 centre d'internament d'estrangers*. Recuperat de: https://www.migrastudium.org/sites/default/files/informe-2018_web.pdf
- Gobierno de España. Ministerio del Interior. (2018). *Inmigración irregular*. Recuperat de: http://www.interior.gob.es/documents/10180/9654434/24_informe_quincenal_acumulado_01-01_al_31-12-2018.pdf/d1621a2a-0684-4aae-a9c5-a086e969480f
- Instituto Nacional de Estadística. *Flujo de inmigración procedente del extranjero por año, país de origen y nacionalidad*. (Consulta: 3 de març de 2020). Recuperat de: <https://www.ine.es/jaxiT3/Tabla.htm?t=24295>
- Izuzquiza, D., i Manzanedo, C. (2011) *Expulsiones forzosas de España, los Centros de Internamiento de Extranjeros (CIE)*, Documentación Social de Cáritas, nº 161, p. 153-172.
- Jarrín Morán, A., Rodríguez García, D., i De Lucas, J. (2012). *Los Centros de Internamiento de Extranjeros en España: origen, funcionamiento e implicaciones jurídico sociales*. Documentos CIDOB, Migraciones, nº 26, p.1-13
- Manzanares, E. (2016). *Revisión bibliográfica sobre los centros de internamiento de extranjeros: el caso de los derechos humanos* (Treball de fi de Grau, Universidad de Jaén, Andalucía) Recuperat de: <http://tauja.ujaen.es/bitstream/10953.1/2760/1/TFG-Manzanares%20Parrado,Esther..pdf>
- Mazkiaran, M. (s.d). *Recorrido por las leyes de extranjería en España*. Recuperat de: <http://www.mugak.eu/revista-mugak/no-29/recorrido-por-las-leyes-de-extranjeria-en-espana>
- Mecanismo Nacional de Prevención de la Tortura. (2015). *Informe anual 2015*. Recuperat de: https://www.defensordelpueblo.es/wp-content/uploads/2016/07/Informe_Anuar_MNP_2015.pdf

- Migreurop. (2011). *CIE derechos vulnerados: informe sobre los centros de internamiento de extranjeros en España*. Recuperat de: http://www.migreurop.org/IMG/pdf/Informe_CIE_Derechos_Vulnerados_2011.pdf
- Observatori del sistema penal i els drets humans. (2003). *Primer informe sobre los procedimientos administrativos de detención, internamiento y expulsión de extranjeros en Catalunya*. Recuperat de: <http://www.ub.edu/ospdh/sites/default/files/documents/infº%20extrangeria.pdf>
- Ordóñez, JJ (2018). *El internamiento de migrantes explicado para no juristes*. Recuperat de: <https://www.ordonezecheverria.com/index.php/ca/derecho-migratorio-y-extranjeria/117-cie-gente-normal.html>
- Pueblos Unidos (2013). *Atrapados tras las rejas. Informe CIE 2012*. Recuperat de: <http://pueblosunidos.org/wp-content/uploads/12-InformeCIE.pdf>
- Ríos, J. (2017). *¿Qué son los CIES? En E. García (Coord.), Razones para el cierre de los CIES: del reformismo a la abolición (pp. 11-15)*. Málaga: Observatorio Criminológico del Sistema Penal ante la Inmigración. Recuperado de: <https://ocspi.files.wordpress.com/2017/07/razones-para-el-cierre-de-los-cie-delreformismo-a-la-abolicion.pdf>
- Rodríguez, P.(2009, juny 29). *Las redadas contra inmigrantes se multiplican por toda España*. La Razón. Recuperat de: https://www.larazon.es/historico/las-redadas-contra-inmigrantes-se-multiplican-por-toda-espana-QLLA_RAZON_158800/
- Sainz, P. (2019). *La memòria de los CIE*. Revista Crítica Penal y Poder, N2.(297-308). Recuperat de: <https://revistes.ub.edu/index.php/CriticaPenalPoder/article/view/30502/30710>
- Seydine. (2013). Recuperat de: <https://www.youtube.com/watch?v=93sIgZN2vWk&t=9s>
- Tanquem els CIE. (2014). *Informe "El CIE de Barcelona (Zona Franca): Situaciones de racismo y discriminación*. Recuperat de: <http://www.tanquemelscie.cat/p/dossier-de-premsa-sobre-el-reglament.html>
- Vázquez, M. (2006). *Yerro, capitán de su destino [vídeo]*. Recuperat de: <https://vimeo.com/169001283>

7.2 Legislació

- Constitución Española. Boletín Oficial del Estado, 29 de diciembre de 1978, núm. 311
- Ley Orgánica 7/1985, de 1 de julio, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España
- Ley Orgánica 1/1992, de 21 de febrero, sobre Protección de la Seguridad Ciudadana

- Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social. Boletín Oficial del Estado, 10, de 12 de enero de 2000.
- Ley Orgánica 8/2000, de 22 de diciembre, de reforma de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social.
- Ley Orgánica 2/2009, de 11 de diciembre, de reforma de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social
- Real Decreto 2393/2004, de 30 de diciembre, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social
- Real Decreto 162/2014, de 14 de marzo, por el que se aprueba el reglamento de funcionamiento y régimen interior de los centros de internamiento de extranjeros (BOE 15 de marzo de 2014)

8. Annexos

❖ Entrevista I

Entrevista dirigida a Adrián Vives, portaveu de la Campanya pel Tancament dels CIE a València.

1. Què és un CIE? Quina utilitat té?

Els CIEs són presons racistes on es tanca a persones que estan en situació d'irregularitat administrativa (no tenir permís de residència o treball) per un màxim de 60 dies per a procedir a la seva deportació al país d'origen o a un tercer. També es priva de llibertat a persones que han estat interceptades accedint al territori espanyol per un lloc fronterer no habilitat, és a dir, aquelles persones que arriben a la costa en pastera i són detingudes per la policia.

2. Quin procés se segueix abans d'internar a una persona al CIE?

Les persones que es troben ja vivint en el territori solen ser parades sovint per la policia sobre la base del perfil racial. Quan la policia identifica a una persona en situació d'irregularitat administrativa li inicia un procediment sancionador que pot acabar amb una resolució d'expulsió. En aquesta primera identificació policial, generalment, l'expedient s'inicia i la persona queda en llibertat. És en una segona identificació policial, quan es comprova que aquesta persona ja tenia iniciat un procediment sancionador que ha acabat resolent-se amb l'expulsió del territori nacional, que la policia demana al jutge de guàrdia que dicti l'internament d'aquesta persona en el CIE per a poder materialitzar aquesta ordre d'expulsió.

En el cas de les persones que són interceptades en els voltants de la frontera, són conduïdes a una comissaria de la Policia Nacional, on se'ls emet un acord de devolució. La policia pot intentar executar aquesta devolució en les primeres 72 hores de detenció, temps en el qual les persones es troben tancades en un calabós. Si al cap de 72 hores no s'ha pogut executar l'expulsió, la persona migrant és posada a disposició judicial perquè el Jutge de guàrdia autoritzi el seu internament en el CIE.

3. Per la informació que he pogut obtenir no poden estar més de 60 dies al CIE alguna vegada han estat més dies?

Efectivament, en l'actualitat el temps màxim que es pot romandre tancat en un CIE són 60 dies. Si es compleixen els 60 dies d'internament i no s'ha pogut materialitzar la deportació, la persona ha de ser posada en llibertat.

4. Després de complir aquest x temps que els hi passa?, quin futur els espera després d'estar al CIE?

Les persones que després de 60 dies no han pogut ser deportades queden en llibertat. No obstant això, queden en llibertat tenint vigent aquesta ordre d'expulsió o devolució, a més de continuar estant en situació d'irregularitat administrativa. Si han estat 60 dies en el CIE, no poden tornar a ser internats pel mateix procediment. Si no han arribat a estar 60 dies, podrien tornar a ser internats fins a completar aquests 60 dies.

5. Les persones que al final no són expulsades, entren en un buit legal? Què passa amb elles?

Les persones que no poden ser deportades queden en una situació de gran vulnerabilitat. No poden treballar ni residir en el territori de manera regular, per la qual cosa s'exposen a l'exploració laboral i a la persecució policial. A més, com comentàvem, continuen tenint en vigor una ordre d'expulsió o devolució que la policia pot intentar executar en qualsevol moment.

6. I en l'àmbit individual quines conseqüències té? Tant a escala emocional com a escala familiar?

Les persones que són tancades en els CIEs pateixen un gran patiment tant en l'àmbit físic com psicològic. Les condicions de tancament són lamentables: no dormen ni descansen bé, no s'alimenten adequadament, les condicions de salubritat dels espais són pèssimes i l'atenció sanitària és molt deficient. A més, reben crits, insults, humiliacions, vexacions i maltractaments per part dels agents de policia encarregats de la seva custòdia. A tot això cal sumar el fet d'estar a l'espera d'una probable deportació, per la qual cosa l'angoixa i la desesperació van creixent per moments.

Tot això no sols afecta les persones que estan privades de llibertat sinó també als seus familiars i amics. En moltes ocasions les famílies no poden visitar a la persona que està tancada perquè ha estat privada de llibertat en un CIE que es troba a centenars de quilòmetres d'on estava residint. Estan també les famílies al país d'origen, que no entenen per què els seus fills estan tancats en presons per l'únic fet d'haver creuat la mar per a buscar una vida millor.

7. Quins drets humans creus es vulneren al CIE?

L'article 13 de la DUDH reconeix el dret de tota persona a sortir del seu país i a triar el seu lloc de residència en el territori d'un estat. No obstant això, la realitat és que la majoria de països imposen requisits per a l'entrada de ciutadans estrangers. En el cas d'Espanya i la Unió Europea aquests requisits són molt difícils de complir, a més d'estar basats en criteris racistes. El dret a migrar, per tant, seria el primer a veure's vulnerat, a més del dret a la llibertat, òbviament, a causa del tancament. Però a més, no existeix cap garantia que en els CIEs no es vagi a vulnerar el dret a la vida o a la seguretat de la persona; hi ha hagut casos en els quals s'ha denunciat haver sofert tractes cruels, inhumans o degradants; el dret a la salut es veu també vulnerat per la deficient

assistència sanitària, però també quan es tanca a persones amb malalties greus; el dret a sol·licitar protecció internacional quan es tanca a persones que escapen de situacions en les quals la seva vida corre perill; els drets de la infància es veuen vulnerats en el moment en què es priva de llibertat a menors de 18 anys, a nens; el dret a la igualtat de tracte i la prohibició de discriminació es veu vulnerat amb les constants humiliacions i vexacions en el tracte policial.

8. Que pensa de la llei d'estrangeria? Punts forts i punts dèbils

La Llei d'Estrangeria és extremadament racista. Des del punt de vista dels Drets Humans és qüestionable el mateix fet de tenir una Llei d'Estrangeria perquè el que una llei així fa és establir un règim de drets i llibertats diferents per a persones que viuen en un mateix territori sobre la base del criteri de la nacionalitat. I això és discriminatori.

Però a més, a Espanya i a Europa, el règim general de la Llei d'Estrangeria no s'aplica a tots els estrangers, sinó als estrangers d'uns països concrets, països que, "casualment", han estat històricament oprimits pel colonialisme dels països europeus. Per tant, la Llei d'Estrangeria, i en general el sistema de control migratori, són les formes actuals de controlar i oprimir als pobles del Sud Global.

La Llei d'Estrangeria és el marc legal en el qual caben la repressió en frontera, les batudes racistes, el tancament en un CIE, les deportacions, etc., és, per tant, un marc legal amb el qual cal acabar. La Llei d'Estrangeria ha de ser derogada.

9. Alternatives al CIE i a l'expulsió?

No pretenem buscar alternatives al CIE i a l'expulsió perquè no volem reformar el sistema de control migratori sinó acabar amb ell. El que volem és que es respecti el dret humà a migrar i a decidir lliurement el lloc de residència. El dret dels estats a controlar el seu territori no pot estar per sobre del dret de les persones a triar el lloc en el qual volen viure.

❖ Entrevista II

Entrevista a Miguel Ángel, coordinador general del partit Por un Mundo Más Justo.

1. Què és un Cie? Quina utilitat té?

Els CIEs són les sigles del centre d'internament d'estrangers. Realment no té cap utilitat però les que estan previstes per internar a persones estrangers que no tenen la documentació en regla; amb l'objectiu d'expulsar-les al seu país d'origen. No tenen utilitat perquè està demostrat que no s'arriben a expulsar ni un 60 % dels interns. Llavors, estem parlant d'una mesura que no és eficaç pensat des de la lògica de l'estat, és a dir, l'estat crea aquestes presons racistes, que és el que són amb la intenció d'expulsar i només expulsen menys de la meitat de les persones que hi ha

internades. Així doncs, tenen retingudes a persones durant 60 dies sense cap motiu, sense cap garantia i ni tan sols serveix per complir l'objectiu de l'estat que és deportar-les del país.

2. Quin procés has segueix abans d'internar a una persona al CIE?

No hi ha cap procés jurídic que se segueixi abans d'internar a una persona, simplement si la policia troba a un immigrant sense la seva documentació, la pot internar en un CIE en aquell mateix moment. Ja després quan estan internats es pot iniciar algun procés jurídic per iniciar algun recurs. Cal ressaltar, que les persones internades no han comès cap dilecte sinó que estan retingudes per no tenir una residència legal a Espanya per la qual és una falta administrativa.

3. Per la informació que he pogut obtenir no poden estar més de 60 dies al CIE, alguna vegada han estat més dies?

El màxim que poden estar internades són 60 dies, però fa poc eren 90 dies. El que sol passar és que estiguin en el CIE més d'un cop, i sol passar sovint.

4. Després de complir aquest x temps que els hi passa? Quin futur els espera després d'estar al CIE?

Després que passa aquest temps els deixen sortir, no s'obre cap procés, només apareix en el registre que han estat internats. El futur que els espera és el mateix que tenien abans d'entrar en el CIE. Però amb un plus de por afegit. Són persones que ja saben què és un CIE, què és que et privin de la teva llibertat i això genera condicions emocionals molt difícils. Un amic meu que va estar internat 3 cops al CIE diu que vius amb por.

5. Les persones que al final no són expulsades, entren en un buit legal? Què passa amb elles?

Les persones que no poden ser deportades queden en una situació de gran vulnerabilitat. No poden treballar ni residir en el territori de manera regular, per la qual cosa s'exposen a l'explotació laboral i a la persecució policial. A més, com comentàvem, continuen tenint en vigor una ordre d'expulsió o devolució que la policia pot intentar executar en qualsevol moment.

6. I en l'àmbit individual quines conseqüències té? Tant a escala emocional com a escala familiar?

A escala emocional és molt dur, estem parlant de persones que venen a aquest país amb la intenció de construir una vida, un futur, en certs casos esperen una acollida i certes oportunitats i es troben que acaben en un CIE, és un procés molt dur i més quan no han fet res per estar allà. Això porta a una emoció clandestina més enllà que hi hagi conseqüències pitjor, com a tortures que reben en el CIE: com ara que als policies els permeten donar cops, picar-los amb la porra, no sempre hi ha

intèrprets de tots els idiomes, la qual cosa és un problema perquè et retenen 60 dies i ningú parla el teu idioma per atendre les teves necessitats, m'agradaria tornar a destacar que només els retenen per una falta admirativa. Com a conseqüència d'estar en el CIE pots arribar a la mort. Avui en dia estar al CIE és pitjor que estar en la presó, ja que aquesta té un reglament que és igual per totes les presons, però en un CIE fa poc que es va aprovar un reglament i el fet és que cada director l'aplica com vol, la qual cosa genera una inseguretat.

7. Quins drets humans creus que es vulneren als CIEs?

Dels 15 primers drets humans és vulnerant quasi tots, es vulnera el dret a la llibertat, a la seguretat, a no ser sotmès a tracte cruel i inhumà, el dret a un recurs efectiu davant els tribunals, de protecció en contra de la discriminació, de presumpció d'innocència, el dret a la llibertat de circulació, el dret a l'asil. Bàsicament tots els drets que tenen a veure amb el benestar (alimentació, assistència mèdica, habitatge, serveis socials...). Així doncs és una vulneració de drets humans gegantesca que només se sostén perquè vivim en un sistema racista que tolerem com a societat, i que fa possible que aquestes coses passin. Si això es fes amb persones que no són d'un altre color, d'un altre país i que no són pobres llavors posarem el crit al cel.

8. Alternatives al CIE i a l'expulsió?

És un debat que hi ha, és que al CIE no s'hauria de donar cap alternativa, el que s'hauria de fer és tancar-lo. Jo no necessito canviar el CIE per quelcom, ja que aquest és un lloc injust, un espai on es vulneren els drets i per tant el que s'hauria de fer és tancar-lo. No s'hauria d'expulsar a persones per només una falta administrativa quan estem vivim en un país que té més capacitat per acollir a les persones que hi ha, més si tenim en compte que encara no hem acollit els refugiats de Síria que teníem capacitat d'acollir.

❖ Entrevista III

Entrevista a Aurea, activista i membre de Tanquem els CIEs

1. Què és un Cie? Quina utilitat té?

És un centre de reclusió no penitenciari. Les persones internades són aquelles que tenen un ordre d'expulsió. L'entrada al CIE depèn d'un ordre judicial que ve aconsellada per una decisió policial. Els CIEs es van construir només per internar a les persones en casos excepcionals però la realitat és una altra.

Els CIEs tenen dues utilitats.

Utilitat oficial: tenir les persones en situació irregular administrativa en un lloc concret per poder controlar-les i expulsar-les.

Utilitat política: perquè les persones immigrants sense papers no puguin fer reivindicacions, per exemple si una persona indocumentada treballa informalment (és un requisit treballar mínim 3 anys per poder iniciar el procés d'arrelament) comença a reclamar els seus drets, es troba amenaçada en què avisaran a la Policia Nacional i acabarà en un CIE. El mateix passa amb l'habitatge, quan els propietaris pujant excessivament el preu del pis o el fan fora del pis sense avisar i aquest vol reclamar els seus drets, es veu amenaçat de nou.

Així doncs, el CIE és un sistema de control i pressió sobre l'immigrant sense documentació.

2. Quin procés se segueix abans d'internar a una persona al CIE?

Una persona estrangera que resideix a Espanya sense permís de residència o amb el visat caducat passa a ser una persona en situació administrativa irregular. De vegades la policia realitzada batudes per les places, parcs, estacions i els hi pot demanar la documentació. Tot i que aquestes batudes són per tothom en realitat estan dirigides contra les persones amb perfil ètnic. Així doncs, són persecucions racistes. Quan et demanen la documentació tens dues opcions: una que no et facin res i et diguin "a la pròxima et detindrem", i l'altre que et detinguin i siguis portat directament a la comissaria de Policia, on s'emet un informe sobre la situació irregular de la persona i passes 48 hores en la presó. Seguidament, la subdelegació pot emetre un ordre d'expulsió. En cas que no ho faci passar una ordre judicial que pot emetre o no una ordre d'internament en el CIE.

3. Per la informació que he pogut obtenir no poden estar més de 60 dies al CIE, alguna vegada han estat més dies?

Si, el màxim són 60 dies, però depèn del que dicti el jutge poden ser menys. Són 60 dies per l'ordre d'expulsió. Però si una persona ja ha passat 59 dies o 60 dies i no s'efectua la seva expulsió. I una vegada que ja està al carrer, si el detenen de nou pot tornar al CIE.

4. Les persones que al final no són expulsades, entren en un buit legal? Què passa amb elles?

Les persones que surten dels CIEs continuen amb la seva situació administrativa irregular tal com havien entrat. El fet de passar pel CIE no suposa res pel que fa a la regularització, ni consta com un antecedent penal. És a dir, no suposa un benefici ni un perjudici per l'obtenció de la documentació. Però tot i això, continua amb una ordre d'expulsió a la seva esquena, només que no poden tornar al CIE durant l'ordre d'expulsió. Així vol dir que poden ser expulsades en qualsevol moment. És possible que un cop estiguin lliures, els arribi una n seva expulsió.

5. I en l'àmbit individual quines conseqüències té? Tant a escala emocional com a escala familiar?

En el CIE no et reconeixen pel teu nom o cognom, sinó per un número que t'assignen quan entres. I et criden per aquest número a la megafonia o quan vas al servei mèdic. Els treballadors són policies nacionals, no funcionaris amb una formació específica com tendiren els que treballen en presons. També hi ha altres treballadors, com ara els servies de neteja, de càtering, a més també hi ha un conveni signat amb la Creu Roja. Personalment penso que la Creu Roja es calla moltes coses que veu que passen en l'interior dels CIEs.

6. Quins drets humans creus es vulneren al CIE?

El dret que més es vulnera és el de lliure circulació. La realitat és que els CIEs són com les presons, però amb una petita diferència: en els CIEs no hi ha tallers, formacions, ni la possibilitat de treballar per obtenir uns petits ingressos. Un dels drets vulnerats que més comenten les persones internes és el de la identitat, se senten deshumanitzats, ja que no els hi criden pel seu nom. A més tampoc hi ha un tracte adequat per les persones que tenen una malaltia.